

Nr 63.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 30 mars 1951 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 191, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

3) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt

4) förordning om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering.

Rörande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här nämnas följande.

Enligt gällande bestämmelser taxeras ägare eller brukare av jordbruksfastighet enligt den s. k. kontantprincipen. Denna innebär, att som inkomst redovisas vad som kontant eller in natura kommit jordbrukaren till godo och som utgift upptages vad som kontant eller in natura utgivits. Avdrag medges för värdeminskning av byggnad i jordbruksdriften. Däremot får avdrag icke göras för kostnad för uppsättning av inventarier eller för värdeminskning å dessa. I stället erhålles avdrag för kostnad för anskaffning av inventarier till ersättande av andra av samma slag.

I propositionen föreslås, att jordbrukare skall under vissa förutsättningar äga rätt att, i likhet med vad som gäller beträffande rörelseidkare, bliva taxerad enligt bokföringsmässiga grunder. Innebörden härav är, att nettointäkten påverkas icke blott av intäkter och omkostnader utan även av in- och utgående balans beträffande varulager, varufordringar och varuskulder. Fordringar och skulder redovisas som inkomst respektive utgift under det år, då de uppkomma, oberoende av om likvid erlagts under året eller icke. Avdrag medges för värdeminskning icke blott å byggnad utan även å inventarier. Rätten att bliva taxerad enligt bokföringsmässiga grunder föreslås skola tillkomma endast den jordbrukare, som underkastar sig skyldighet att föra räkenskaper i huvudsak i den omfattning, som angives i 1929 års bokfö-

ringslag. Jordbrukarnas skyldighet att föra räkenskaper skall emellertid icke medföra de civilrättsliga verkningar i olika hänseenden, som åtfölja bokföringsskyldigheten enligt nämnda lag. Skyldigheten för jordbrukarna att föra räkenskaper föreslås i stället skola uteslutande tjäna taxeringsändamål.

I fråga om inkomstredovisningen beträffande jordbruksfastighet föreslås i huvudsak samma regler skola tillämpas, som nu gälla beträffande rörelse. S. k. fri lagervärdering skall alltså vara tillåten, såvitt angår lagret utom djuren. Dessa skola normalt upptagas lägst till vissa minimivärden, vilka fastställas av riksskattenämnden. Minimivärdena föreslås skola bestämmas till belopp, som något understiga genomsnittspriserna å djur under beskattningsåret.

Vid övergången till det nya systemet föreslås avdrag icke skola få ske för värdet av det ingående lager, som icke utgöres av djur. I fråga om djuren föreslås, att som ingående lager, varför avdrag får göras, skall få upptagas den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av djur, om denna kostnad kan visas. Om så icke kan ske, föreslås avdrag skola få åtnjutas för värdet å de vid övergången befintliga djuren med belopp, som motsvarar deras genomsnittspriser under år 1953, reducerade med 20 procent. Ifrågasvarande belopp skola fastställas i samma ordning, som tidigare föreslagits skola gälla i fråga om den senare årliga värderingen.

Vid övergången skall enligt förslaget avdrag icke få ske för värdet av ingående fordringar. Å andra sidan föreslås värdet av ingående varuskulder icke skola upptagas som inkomst.

Om jordbruksfastigheter, som äro belägna i olika kommuner, utgöra en förvaltningsenhet, bilda de enligt gällande bestämmelser icke tillsammans en förvärvskälla, utan fastigheten eller fastigheterna i varje kommun utgöra för sig en förvärvskälla. Särskilt om redovisning sker efter bokföringsmässiga grunder, möta svårigheter att särskilja de inkomster och utgifter, som hänföra sig till varje kommun. Med hänsyn härtill föreslås, att såsom särskild förvärvskälla beträffande jordbruksfastighet skall, utan begränsning till en kommun, anses varje fastighet, fastighetsdel eller komplex av fastigheter, som är att anse såsom förvaltningsenhet. Vad nyss sagts skall gälla vare sig taxering sker efter bokföringsmässiga grunder eller enligt kontantprincipen.

De bestämmelser, som gälla beträffande avdrag för värdeminskning av inventarier i rörelse, föreslås skola ha motsvarande tillämpning i fråga om inventarier i jordbruk. I propositionen uttalas, att avskrivningsprocentens storlek borde bestämmas i praxis med hänsyn till de olika inventariernas varaktighetstid. För att vinna en praktisk tillämpning kunde det vara lämpligt, att avskrivningsprocenten bestämdes så, att den motsvarade den genomsnittliga förslitningen av hela inventariebeståndet. Härvid syntes 10 procent vara en skäligen procentsats.

I proposition nr 170 med förslag till ändrade regler för beskattning av realisationsvinster, ersättningar för goodwill samt ackumulerade inkomster

har förordats, att såsom intäkt av rörelse skall beskattas hela vinsten vid försäljning av inventarier, oavsett om den skattskyldige äger åtnjuta fri avskrivning eller icke. I överensstämmelse härmed föreslås i förevarande proposition, att då inkomst av jordbruksfastighet redovisas enligt bokföringsmässiga grunder hela vinsten vid försäljning av inventarier alltid skall behandlas som intäkt av jordbruksfastighet.

I propositionen föreslås, att vid övergången avdrag skall få åtnjutas för den ursprungliga nyuppsättningskostnaden för inventarier, om denna kan visas. Kan så icke ske, föreslås, att ingångsvärdet skall beräknas på liknande sätt som föreslagits skola ske beträffande djurbeståndet. Sålunda skall vid ingångsvärdets bestämmande hänsyn tagas till samtliga inventarier, som vid övergången finnas å egendomen. Riksskattenämnden skall fastställa värden å olika slag av inventarier, såsom vagnar, plogar, harvar m. m. Dessa värden skola lämpligen motsvara genomsnittspriserna under år 1953, reducerade med 20 procent.

I propositionen uttalas, att avskrivningsprocentens storlek borde bestämmas i praxis med hänsyn till byggnads varaktighetstid. Avskrivningen föreslås skola ske å anskaffningsvärdet. Om detta icke kan visas, föreslås avskrivningen skola verkställas å belopp, motsvarande två tredjedelar av jordbruksvärdet. Härvid skall dock jordbruksvärdet minskas med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån detta överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner.

Särskilt maskinvärde föreslås icke skola bestämmas å fasta maskiner å jordbruksfastighet. I stället skall värdeminskningens avdrag å dessa medgivas med högre procentsats än som tillämpas för byggnaden i övrigt.

I fråga om avdrag vid utranering eller rivning av byggnad i jordbruk föreslås samma bestämmelser skola tillämpas som i motsvarande hänseende gälla beträffande byggnad i rörelse.

Vid övergången skall, om anskaffningskostnaden för byggnad kan visas, såsom ingångsvärde upptagas den ursprungliga anskaffningskostnaden, ökad med kostnaderna för ny-, till- och ombyggnad samt förvärv av byggnad men minskad med beloppet av tidigare åtnjutna värdeminskningens avdrag och oavskrivet värde å utranerad eller avyttrad byggnad. Om anskaffningskostnaden icke kan visas, föreslås att såsom ingångsvärde skall tjäna två tredjedelar av jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån detta överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner.

De föreslagna bestämmelserna om avdrag för värdeminskning av byggnad skola, med undantag för stadgandet om avdrag för utranering eller rivning av byggnad, gälla vare sig inkomsten av jordbruksfastighet beräknas enligt kontantmetoden eller efter bokföringsmässiga grunder.

Därest den ursprungliga anskaffningskostnaden å fasta maskiner kan visas, skall ingångsvärdet utgöras av nämnda kostnad, minskad med tidigare åtnjutna å maskinerna belöpande värdeminskningens avdrag. Kan an-

skaffningskostnaden icke visas, föreslås såsom ingångsvärde skola tjäna skäligt värde motsvarande uppskattat saluvärde vid övergången.

Avdrag för överpris och merkostnad för inventarier och byggnader föreslås skola medgivas under samma förutsättningar som gälla för rörelseidkare.

I propositionen uttalas, att frågan om taxering av intäkt av växande skog efter bokföringsmässiga grunder borde övervägas först sedan förslaget om taxering av intäkt av jordbruk enligt dylika grunder genomförts och varit i tillämpning någon tid.

Vidare uttalas, att den omedelbart erforderliga förstärkning av taxeringsväsendet, som det nya redovisningssystemet för jordbrukarna torde kräva, icke kunde bedömas förrän kännedom erhållits om hur många jordbrukare som vid systemets ikraftträdande komme att övergå till detta. Proposition med äskande av erforderligt anslag för behövlig förstärkning borde föreläggas 1953 års riksdag.

De nya bestämmelserna föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1953 och tillämpas vid taxering första gången år 1954.

De ovannämnda författningsförslagen äro av följande lydelse:

1) Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den
28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 18 §, 21 §, 23 § 1 mom., 41 § och 56 § kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ samt anvisningarna till 18 § punkterna 1 och 2, 21 § punkterna 1 och 3, 22 § punkterna 1 och 2, 25 § punkt 2 och 41 § samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives samt att till 22 § nämnda lag skall fogas ett nytt moment, be-tecknat 3 mom., och till anvisningarna till 22 § samma lag en ny punkt, be-tecknad punkt 8, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse:

18 §.

Såsom särskild förvärvskälla anses i fråga om:

a) jordbruksfastighet: inom var kommun för sig, varje fastighet, fastighetsdel eller komplex av fastigheter, som i ägarens eller brukarens hand är att anse såsom förvaltningsenhet;

b) annan fastighet — —
— haft i utlandet.

(Se vidare anvisningarna.)

21 §.

Till intäkt — — — hans hus-håll;

c) intäkt av skogsbruk, var-till hänföras:

intäkt genom avyttring av skogs-produkter, därunder inbegripna pro-dukter av sådan förädlingsverksam-het, som ingår i skogsbruket, genom upplåtelse av avverkningsrätt till skog eller genom avyttring av väx-ande skog i samband med avyttring av marken, därest icke vinst å av-yttring av fastigheten i dess helhet skall beskattas enligt 27 § såsom

Föreslagen lydelse:

18 §.

Såsom särskild förvärvskälla an-ses i fråga om:

a) jordbruksfastighet: var-je fastighet, fastighetsdel eller kom-plex av fastigheter, som i ägarens eller brukarens hand är att anse så-som förvaltningsenhet;

b) annan fastighet — —
— haft i utlandet.

(Se vidare anvisningarna.)

21 §.

Till intäkt — — — hans hus-håll;

c) intäkt av skogsbruk, var-till hänföras:

intäkt genom avyttring av skogs-produkter, därunder inbegripna pro-dukter av sådan förädlingsverksam-het, som ingår i skogsbruket, genom upplåtelse av avverkningsrätt till skog eller genom avyttring av väx-ande skog i samband med avyttring av marken, därest icke vinst å av-yttring av fastigheten i dess helhet skall beskattas enligt 27 § såsom in-

¹ Senaste lydelse av 18 och 21 §§ se 1930: 190 samt av anvisningarna till 41 § punkt 1 se 1948: 120.

Nuvarande lydelse:

inkomst av handelsrörelse eller enligt 35 § såsom realisationsvinst;

värdet av skogsprodukter, som den skattskyldige tillgodogjort sig för ny-, till- eller ombyggnad eller reparation och underhåll av byggnader, stängsel och inventarier å fastigheten eller för sitt hushåll eller eljest för sin, sin familjs och sina personliga tjänares räkning (vedbrand med mera) eller för arbetspersonalens behov eller å annan av den skattskyldige innehavd fastighet eller i rörelse, som av honom drivits;

d) intäkt av — — — mera sådant.

(Se vidare anvisningarna.)

Förelagen lydelse:

komst av handelsrörelse eller enligt 35 § såsom realisationsvinst;

värdet av skogsprodukter, som den skattskyldige tillgodogjort sig för ny-, till- eller ombyggnad, *grundförbättring* eller reparation och underhåll av byggnader, stängsel och inventarier å fastigheten eller för sitt hushåll eller eljest för sin, sin familjs och sina personliga tjänares räkning (vedbrand med mera) eller för arbetspersonalens behov eller å annan av den skattskyldige innehavd fastighet eller i rörelse, som av honom drivits;

d) intäkt av — — — mera sådant.

Därest inkomst av jordbruksfastighet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, skall, i stället för vad ovan i motsvarande hänseende stadgas, gälla att till intäkt av jordbruksfastighet skall hänföras även intäkt genom realisation av djur eller maskiner och andra dylika inventarier.

(Se vidare anvisningarna.)

22 §.

3 m o m. *Därest inkomst av jordbruksfastighet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, skall i stället för eller utöver vad i 1 och 2 mom. i motsvarande hänseenden stadgas gälla vad nedan sägs.*

Avdrag må göras för:

all kostnad för anskaffning av djur i förvärvskällan;

värdeminskning genom slitning, utrangering eller eljest av jordbrukaren tillhöriga, i förvärvskällan använda maskiner och andra dylika inventarier eller, om sådan tillgång är underkastad hastig förbrukning,

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

kostnad för anskaffning av tillgången;

värdeminskning av naturtillgångar å jordbruksfastigheten, såsom stenbrott, grustag och dylikt, genom deras tillgodogörande; samt

förlust, som uppstått i förvärvskällan och ej är att hänföra till kapitalförlust.

Avdrag må icke, i vidare mån än ovan sägs, göras för kostnad för anskaffning av maskiner och andra dylika inventarier.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

23 §.

1 m o m. Vad som återstår av intäkt av jordbruksfastighet, sedan avdrag enligt 22 § gjorts, utgör nettointäkt av jordbruksfastighet.

23 §.

1 m o m. Vad som återstår av intäkt av jordbruksfastighet, sedan avdrag enligt 22 § gjorts och, *därest inkomsten beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, hänsyn tagits till in- och utgående balans*, utgör nettointäkt av jordbruksfastighet.

41 §.

Inkomst av rörelse skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, i den mån dessa icke stå i strid med särskilda bestämmelser i denna lag.

41 §.

Inkomst av rörelse skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, i den mån dessa icke stå i strid med särskilda bestämmelser i denna lag. *Jämväl inkomst av jordbruksfastighet skall beräknas på sätt nyss sagts, därest den skattskyldige för räkenskaper enligt vad därom särskilt stadgas.*

I andra — — — ägt rum.

(Se vidare anvisningarna.)

I andra — — — ägt rum.

(Se vidare anvisningarna.)

56 §.

Skatt för — — — är belägen.

Äro fastigheter *av annan fastighets natur* inom olika kommuner att anse som en förvärvskälla, efter ty i 18 § sägs, skall den från fastigheterna gemensamt härflutna inkomsten tagas till beskattning i varje

56 §.

Skatt för — — — är belägen.

Äro fastigheter inom olika kommuner att anse som en förvärvskälla, efter ty i 18 § sägs, skall den från fastigheterna gemensamt härflutna inkomsten tagas till beskattning i varje kommun till så stor del,

Nuvarande lydelse:

kommun till så stor del, som kan anses hava inom kommunen influtit. Kan utredning härom icke vinnas, skall inkomsten fördelas till beskattning mellan kommunerna efter ty som kan finnas skäligt med hänsyn till den bruttointäkt, som influtit inom varje kommun, eller till det förhållande, vari fastigheternas taxeringsvärden stått till varandra.

Anvisningar

till 18 §.

1. I allmänhet — — — med taxeringsenhet.

Men detta är icke alltid fallet, utan kunna understundom flera taxeringsenheter i innehavarens hand bilda en förvärvskälla. Detta inträffar exempelvis, om fastigheter *inom samma kommun* brukas tillsammans såsom en förvaltningsenhet, något som jämförelsevis ofta inträffar i fråga om skogsfastigheter. För att fastigheter skola tillsammans bilda en förvaltningsenhet fordras icke blott att de hava gemensam innehavare och stå under överinseende av innehavaren eller dennes representant, utan jämväl att de stå under gemensam förvaltning och drift på sådant sätt, att de framträda, ekonomiskt sett, såsom en naturlig enhet. I enlighet härmed få exempelvis de statens skogar, som tillhöra olika revir, icke anses tillhöra en och samma förvärvskälla.

Även är — — — gemensamma driftkostnader.

Föreslagen lydelse:

som kan anses hava inom kommunen influtit. Kan utredning härom icke vinnas, skall inkomsten fördelas till beskattning mellan kommunerna efter ty som kan finnas skäligt med hänsyn till den bruttointäkt, som influtit inom varje kommun, eller till det förhållande, vari fastigheternas taxeringsvärden stått till varandra.

Anvisningar

till 18 §.

1. I allmänhet — — — med taxeringsenhet.

Men detta är icke alltid fallet, utan kunna understundom flera taxeringsenheter i innehavarens hand bilda en förvärvskälla. Detta inträffar exempelvis, om fastigheter brukas tillsammans såsom en förvaltningsenhet, något som jämförelsevis ofta inträffar i fråga om skogsfastigheter. För att fastigheter skola tillsammans bilda en förvaltningsenhet fordras icke blott att de hava gemensam innehavare och stå under överinseende av innehavaren eller dennes representant, utan jämväl att de stå under gemensam förvaltning och drift på sådant sätt, att de framträda, ekonomiskt sett, såsom en naturlig enhet. I enlighet härmed få exempelvis de statens skogar, som tillhöra olika revir, icke anses tillhöra en och samma förvärvskälla.

Även är — — — gemensamma driftkostnader.

Om flera fastigheter, som utgöra en förvaltningsenhet, ligga till en del inom en kommun och till annan del inom annan kommun, skall inkomsten av sådan förvärvskälla fördelas

Nuvarande lydelse:

2. Om flera fastigheter av annan fastighets natur i ägarens hand varit att anse som förvaltningsenhet, gäller därom vad ovan under punkt 1 är sagt angående jordbruksfastighet *med den skillnad, att förvärvskällan till sin omfattning ej behöver vara begränsad till en kommun.* Inkomsten av fastigheterna skall, om en förvaltningsenhet föreligger, redovisas såsom fluten ur en förvärvskälla. Såsom exempel på dylik förvaltningsenhet kan angivas villor å en brunns- eller badortsanläggning, sommarställen å en fastighet m. m. dyl. Likaledes torde fastighetsbolags fastighetsinnehav i regel utgöra en förvärvskälla. Äv vikt är emellertid, att i nu nämnda fall kravet å fastigheternas karaktär av förvaltningsenhet upprätthålles.

Om flera fastigheter av annan fastighets natur, som utgöra en förvaltningsenhet, ligga till en del inom en kommun och till annan del inom annan kommun, skall inkomsten av sådan förvärvskälla fördelas till beskattning inom de olika kommunerna enligt bestämmelserna i 56 §.

Därest skattskyldig — — — annan fastighet.

till 21 §.

1. Till bostad — — — m. m. dyl.

Årliga värdet av bostad, som upplåtits till i fastighetens drift anställd personal, upptages icke såsom ägares eller brukares inkomst av fastigheten och får förty ej heller avdragas såsom driftkostnad.

Föreslagen lydelse:

till beskattning inom de olika kommunerna enligt bestämmelserna i 56 §.

2. Om flera fastigheter av annan fastighets natur i ägarens hand varit att anse som förvaltningsenhet, gäller därom vad ovan under punkt 1 är sagt angående jordbruksfastighet. Inkomsten av fastigheterna skall, om en förvaltningsenhet föreligger, redovisas såsom fluten ur en förvärvskälla. Såsom exempel på dylik förvaltningsenhet kan angivas villor å en brunns- eller badortsanläggning, sommarställen å en fastighet m. m. dyl. Likaledes torde fastighetsbolags fastighetsinnehav i regel utgöra en förvärvskälla. Av vikt är emellertid, att i nu nämnda fall kravet å fastigheternas karaktär av förvaltningsenhet upprätthålles.

Därest skattskyldig — — — annan fastighet.

till 21 §.

1. Till bostad — — — m. m. dyl.

Årliga värdet av bostad, som upplåtits till i fastighetens drift anställd personal, *utan att särskild hyra för bostaden avtalats*, upptages icke såsom ägares eller brukares inkomst av fastigheten och får förty ej heller avdragas såsom driftkostnad.

Nuvarande lydelse:

3. Såsom intäkt — — — i 35 §.

till 22 §.

1. Såsom driftkostnad — — — ny sådan.

Värdet av — — — som driftkostnad.

Föreslagen lydelse:

3. Såsom intäkt — — — i 35 §.

Därest inkomst av jordbruksfastighet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, skola såsom intäkt av jordbruksfastighet upptagas samtliga intäkter i penningar, djur eller andra varor eller förnödenheter, som influera i eller eljest tillgodoförts driften. Vad i övrigt i punkt 1 av anvisningarna till 28 § stadgas angående rörelse skall i tillämpliga delar gälla även i fråga om jordbruksfastighet.

till 22 §.

1. Såsom driftkostnad — — — ny sådan.

Värdet av — — — som driftkostnad.

Därest inkomst av jordbruksfastighet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, skall i stället för eller utöver vad i första och andra styckena stadgas gälla vad nedan sägs.

Kostnad för anskaffande av djur får alltid avdragas, enär djuren anses såsom varor i jordbruket. Kostnad för anskaffande av maskiner och andra dylika för stadigvarande bruk avsedda inventarier får däremot avdragas endast genom årliga värdeminskningens avdrag. Är sådan tillgång underkastad hastig förbrukning, vilket vanligen kan anses vara fallet, när den beräknas hava en varaktighetstid av högst tre år, får dock under anskaffningsåret avdragas hela kostnaden för dess anskaffande. Vad i övrigt i punkterna 3 och 4 av anvisningarna till 29 § stadgas angående avdrag för värdeminskning av inventarier i rörelse skall äga motsvarande tillämpning beträffande sådant avdrag i fråga om jordbruksfastighet.

Bestämmelserna i punkt 2 av anvisningarna till 29 § angående avdrag för

Nuvarande lydelse:

2. Avdrag medges för sådan värdeminskning å till jordbruket eller till dess binärningar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader, därunder inbegripna för driften nödiga bostadsbyggnader, som dessa även med normalt underhåll och aktsam vård äro underkastade. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika allt efter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas. Vid bestämmande av denna tid skall vederbörlig hänsyn tagas exempelvis därtill, att en av arrendator uppförd byggnad enligt arrendeavtalet icke skall vid arrenderättens upphörande lösas av jordägaren (jfr punkt 7 av anvisningarna till 29 §).

Föreslagen lydelse:

överföring av medel till pensionsstiftelse eller annan personalstiftelse, såvitt angår rörelse, skola äga motsvarande tillämpning i fråga om jordbruksfastighet.

Värdet av fastighetens egna jordbruksprodukter, som användas för fastighetens fortsatta drift, må avföras som driftkostnad men skall då samtidigt upptagas som intäkt.

2. Avdrag medges för sådan värdeminskning å till jordbruket eller till dess binärningar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader, därunder inbegripna för driften nödiga bostadsbyggnader, som dessa även med normalt underhåll och aktsam vård äro underkastade. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens värde. *Detta skall anses vara lika med anskaffningskostnaden. Kan denna icke visas, skall såsom byggnads värde anses två tredjedelar av det under beskattningsåret gällande taxerade jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Dessa anses såsom mera betydande, om värdet därå överstiger en tiondedel av det taxerade jordbruksvärdet* Procenttalet bör bestämmas olika allt efter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas. Vid bestämmande av denna tid skall vederbörlig hänsyn tagas exempelvis därtill, att en av arrendator uppförd byggnad enligt arrendeavtalet icke skall vid arrenderättens upphörande lösas av jordägaren (jfr punkt 7 av anvisningarna till 29 §).

Nuvarande lydelse:

Såsom för — — — nödig bostadsbyggnad.

till 25 §.

2. Avdrag för värdeminskning å byggnad skall bestämmas på sätt i punkt 2 första stycket av anvisningarna till 22 § är sagt. Såsom byggnads värde skall, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, anses taxeringsvärdet (byggnadsvärdet) under beskattningsåret.

till 41 §.

1. Inkomst av rörelse skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, och skall i följd härav hänsyn

Föreslagen lydelse:

Såsom för — — — nödig bostadsbyggnad.

Fasta maskiner och andra fasta inventarier skola inräknas i byggnad och bliva föremål för avskrivning enligt bestämmelserna i första stycket.

Därest inkomst av jordbruksfastighet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, skola bestämmelserna i punkt 7 sista stycket av anvisningarna till 29 § angående avdrag för oavskrivet anskaffningsvärde av utrangerad eller nedriven byggnad i rörelse äga motsvarande tillämpning beträffande sådant avdrag i fråga om jordbruksfastighet.

8. Därest inkomst av jordbruksfastighet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, skola bestämmelserna i punkt 8 av anvisningarna till 29 § angående avdrag för substansminskning vid tillgodogörande av naturtillgångar samt i punkt 10 av anvisningarna till samma paragraf angående driftförlust och kapitalförlust i rörelse äga motsvarande tillämpning i fråga om jordbruksfastigheten.

till 25 §.

2. Avdrag medges för sådan värdeminskning, som byggnad även med normalt underhåll och aktsam vård är underkastad. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika alltefter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas. Såsom byggnads värde skall, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, anses taxeringsvärdet (byggnadsvärdet) under beskattningsåret.

till 41 §.

1. Inkomst av rörelse skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, och skall i följd härav hänsyn

Nuvarande lydelse:

tagas till in- och utgående lager av varor, råmaterial, hel- och halvfabrikat m. m. ävensom till fordringar och skulder.

För skattskyldig, som haft ordnad bokföring, skall beräkningen av inkomst av rörelse ske på grundval av hans bokföring, med iakttagande dock av följande. Därest vinstresultatet påverkats därav, att bland intäkter upptagits sådana intäkter, vilka icke skola beskattas såsom inkomst, eller uteslutits intäkt, som skolat medräknas, eller bland utgifter avförts sådana poster, för vilka vid inkomstberäkningen avdrag icke får ske, skall företagas erforderlig justering av det bokföringsmässiga vinstresultatet till överensstämmelse med en inkomstberäkning enligt de i denna lag stadgade grunder. Den i räkenskaperna gjorda värdesättningen å tillgångar, avsedda för omsättning eller förbrukning *i rörelse* — såsom lager av råvaror, halv- och helfabrikat, handelslager, penningförvaltande företags och försäkringsföretags placeringar av förvaltade medel i aktier, obligationer, lånefordringar m. m. — skall endast om särskilda omständigheter därtill föranleda frångås vid inkomstberäkningen. Nedskrivning av värdet å rättigheter till leverans av dylika tillgångar enligt ej fullgjorda köpekontrakt må godkännas endast i den mån det visas, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall kommer att inträffa innan till-

Föreslagen lydelse:

tagas till in- och utgående lager av varor, råmaterial, hel- och halvfabrikat m. m. ävensom till fordringar och skulder. *Jämväl inkomst av jordbruksfastighet skall beräknas på sätt nyss sagts, därest den skattskyldige för räkenskaper enligt vad därom särskilt stadgas.*

För skattskyldig, som haft ordnad bokföring, skall beräkningen av inkomst av rörelse ske på grundval av hans bokföring, med iakttagande dock av följande. Därest vinstresultatet påverkats därav, att bland intäkter upptagits sådana intäkter, vilka icke skola beskattas såsom inkomst, eller uteslutits intäkt, som skolat medräknas, eller bland utgifter avförts sådana poster, för vilka vid inkomstberäkningen avdrag icke får ske, skall företagas erforderlig justering av det bokföringsmässiga vinstresultatet till överensstämmelse med en inkomstberäkning enligt de i denna lag stadgade grunder. Den i räkenskaperna gjorda värdesättningen å tillgångar, avsedda för omsättning eller förbrukning — såsom lager av råvaror, halv- och helfabrikat, handelslager, *jordbruks- och skogsprodukter*, penningförvaltande företags och försäkringsföretags placeringar av förvaltade medel i aktier, obligationer, lånefordringar m. m. — skall endast om särskilda omständigheter därtill föranleda frångås vid inkomstberäkningen. Nedskrivning av värdet å rättigheter till leverans av dylika tillgångar enligt ej fullgjorda köpekontrakt må godkännas endast i den mån det visas, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall

Nuvarande lydelse:

gångarna levereras eller av den skattskyldige i oförändrat eller förädlat skick försäljas. Beträffande värdet å rättigheter till leverans av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier enligt ej fullgjorda köpekontrakt må nedskrivning av värdet därå godkännas endast i den mån den skattskyldige visar, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras.

Vad här är stadgat gäller särskilt då fråga är om bestämmandet av det år, varunder en inkomst skall anses hava åtnjutits eller en utgift skall anses hava ägt rum. I sistnämnda avseende gäller alltså, att inkomst skall anses hava åtnjutits under det år, då densamma enligt allmänt vedertagen köpmannased bör i räkenskaperna uppföras såsom inkomstpost, även om den ännu icke av den skattskyldige uppburits i kontanta penningar eller eljest kommit honom tillhanda t. ex. i form av levererade

Föreslagen lydelse:

kommer att inträffa innan tillgångarna levereras eller av den skattskyldige i oförändrat eller förädlat skick försäljas. Beträffande värdet å rättigheter till leverans av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier enligt ej fullgjorda köpekontrakt må nedskrivning av värdet därå godkännas endast i den mån den skattskyldige visar, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras. *Djur å jordbruksfastighet skola, därest icke särskilda förhållanden till annat föranleda, upptagas lägst till värden, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper fastställas av riksskattenämnden. I vissa fall (såsom i fråga om dyrbarare avelsdjur) fastställas icke dylika värden; i sådant fall må värdet å djuret icke upptagas lägre än till allmänna saluvärdet, reducerat med det procental, varmed de av riksskattenämnden fastställda värdena å olika slag av djur understiga genomsnittspriserna under beskattningsåret å dessa djurslag.*

Vad här är stadgat gäller särskilt då fråga är om bestämmandet av det år, varunder en inkomst skall anses hava åtnjutits eller en utgift skall anses hava ägt rum. I sistnämnda avseende gäller alltså, att inkomst skall anses hava åtnjutits under det år, då densamma enligt allmänt vedertagen köpmannased *eller enligt vad som beträffande jordbruk är allmänt brukligt* bör i räkenskaperna uppföras såsom inkomstpost, även om den ännu icke av den skattskyldige uppburits i kontanta penningar eller

Nuvarande lydelse:

varor, fullgjorda prestationer eller på annat härmed jämförligt sätt. Vad sålunda gäller i fråga om inkomstposterna har motsvarande tillämpning i fråga om utgiftsposterna. I fråga om tiden för inkomst- och utgiftsposters upptagande enligt bokföringsmässiga grunder tillämpas i allmänhet det förfarings sättet, att fordringar *i rörelse* uppföras såsom inkomst under det år, då de uppkomma, och att ränteintäkter hänföras till inkomsten för det år, på vilket de belöpa, i bägge fallen oberoende av huruvida de verkligen influtit under nämnda år eller icke. Å andra sidan lär det vara vedertaget, att förskottsvis influtna räntor, som till större eller mindre del belöpa å ett kommande år, till denna del bokföringsmässigt hänföras till det sistnämnda årets inkomst.

Om beskattningsmyndighet — —
— till beskattning.

Motsvarande gäller — — — års
inkomstberäkning.

2. I fråga om annan förvärvskälla än rörelse gäller såsom allmän regel, att inkomst skall anses hava åtnjutits under det år, då densamma från den skattskyldiges synpunkt är att anse såsom verkligen förvärvad och till sitt belopp känd. Detta är fram-

Föreslagen lydelse:

eljest kommit honom tillhanda t. ex. i form av levererade varor, fullgjorda prestationer eller på annat härmed jämförligt sätt. Vad sålunda gäller i fråga om inkomstposterna har motsvarande tillämpning i fråga om utgiftsposterna. I fråga om tiden för inkomst- och utgiftsposters upptagande enligt bokföringsmässiga grunder tillämpas i allmänhet det förfarings sättet, att fordringar uppföras såsom inkomst under det år, då de uppkomma, och att ränteintäkter hänföras till inkomsten för det år, på vilket de belöpa, i bägge fallen oberoende av huruvida de verkligen influtit under nämnda år eller icke. Å andra sidan lär det vara vedertaget, att förskottsvis influtna räntor, som till större eller mindre del belöpa å ett kommande år, till denna del bokföringsmässigt hänföras till det sistnämnda årets inkomst.

Har avverkningsrätt till skog upplåtits mot betalning, som skall erläggas under loppet av flera år, må såsom intäkt för varje år upptagas den del av köpeskillingen, som under samma år influtit. Avdrag för minskning i ingående virkesförråd m. m., vartill upplåtaren kan vara berättigad, fördelas därvid på de särskilda åren i förhållande till den under varje år influtna likviden.

Om beskattningsmyndighet — —
— till beskattning.

Motsvarande gäller — — — års
inkomstberäkning.

2. I fråga om annan förvärvskälla än rörelse och sådan jordbruksfastighet, varav inkomsten beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, gäller såsom allmän regel, att inkomst skall anses hava åtnjutits under det år, då densamma från den skattskyl-

Nuvarande lydelse:

för allt förhållandet, då inkomsten av den skattskyldige uppburits eller blivit för honom tillgänglig för lyftning eller, såsom i fråga om bostadsförmån och andra förmåner in natura, då den på annat sätt kommit den skattskyldige till godo, detta oberoende av huruvida inkomsten intjänats under året eller tidigare. Vissa intäkter, t. ex. av tjänst, ränta å i bank eller annan penninginrättning inestående medel o. s. v., kunna dock hänföras till nästföregående års inkomst, ehuru de icke uppburits eller varit tillgängliga för lyftning förr än efter nämnda års utgång. Förutsättningen härför är emellertid, att de intjänats under beskattningsåret och uppburits eller blivit för lyftning tillgängliga omedelbart efter det årets utgång eller i varje fall så tidigt under nästföljande år, att de praktiskt taget kunna hänföras till inkomsten under beskattningsåret. Likaledes böra vissa intäkter, t. ex. hyror av en hyresfastighet, vilka influtit redan före beskattningsårets ingång, hänföras till nämnda års inkomst, därest de avse beskattningsåret eller del därav samt influtit omedelbart före årets ingång.

Å andra — — — punkt 1).

I enlighet — — — eller terminsvis.

Föreslagen lydelse:

diges synpunkt är att anse såsom verkligen förvärvad och till sitt belopp känd. Detta är framför allt förhållandet, då inkomsten av den skattskyldige uppburits eller blivit för honom tillgänglig för lyftning eller, såsom i fråga om bostadsförmån och andra förmåner in natura, då den på annat sätt kommit den skattskyldige till godo, detta oberoende av huruvida inkomsten intjänats under året eller tidigare. Vissa intäkter, t. ex. av tjänst, ränta å i bank eller annan penninginrättning inestående medel o. s. v., kunna dock hänföras till nästföregående års inkomst, ehuru de icke uppburits eller varit tillgängliga för lyftning förr än efter nämnda års utgång. Förutsättningen härför är emellertid, att de intjänats under beskattningsåret och uppburits eller blivit för lyftning tillgängliga omedelbart efter det årets utgång eller i varje fall så tidigt under nästföljande år, att de praktiskt taget kunna hänföras till inkomsten under beskattningsåret. Likaledes böra vissa intäkter, t. ex. hyror av en hyresfastighet, vilka influtit redan före beskattningsårets ingång, hänföras till nämnda års inkomst, därest de avse beskattningsåret eller del därav samt influtit omedelbart före årets ingång.

Å andra — — — punkt 1).

I enlighet — — — eller terminsvis.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1953. I samband med lagens ikraftträdande skall följande iakttagas.

1. Äldre bestämmelser skola tillämpas vid 1953 års taxering, så ock vid eftertaxering för år 1953 eller tidigare år.

De nya bestämmelserna skola i intet fall äga tillämpning beträffande räkenskapsår som börjat före den 1 januari 1953.

2. För skattskyldig, som vid ingången av beskattningsår, för vilket taxering skall ske år 1954, övergår till beräkning av inkomst av jordbruksfas-

tighet enligt bokföringsmässiga grunder, skola tillgångar och skulder vid beskattningsårets ingång värderas på sätt nedan angives:

a) Värdet å *inventarier* upptages till belopp, motsvarande den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av inventarier.

Därest nyssnämnda kostnad icke kan visas, bestämmes värdet å befintliga inventarier, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, till belopp, som för olika slag av inventarier fastställas av riksskattenämnden.

b) Värdet å *byggnad* i jordbruksdriften upptages till belopp, motsvarande anskaffningskostnaden minskad med beloppet av åtnjutna värdeminskningssavdrag.

Därest nyssnämnda kostnad icke kan visas, bestämmes byggnadsvärdet, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, till belopp, motsvarande två tredjedelar av det vid 1952 års allmänna fastighetstaxering åsatta jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner.

Värdet å fasta maskiner och andra fasta inventarier upptages till belopp, motsvarande anskaffningskostnaden, minskad med beloppet av åtnjutna å maskinerna belöpande värdeminskningssavdrag. Kan anskaffningskostnaden icke visas, bestämmes värdet till skäligt belopp, motsvarande uppskattat saluvärde.

c) Värde å *varulager*, som icke utgöres av djur, och å *varufordringar* må icke upptagas; ej heller upptages värde å *varuskulder*. Dock skola härvid gälla följande undantag. Har skattskyldig före övergången till beräkning av inkomst enligt bokföringsmässiga grunder inköpt djur på kredit men först efter övergången erlagt likvid och är inköpet att hänföra till nyuppsättning, må beloppet av köpeskillingen upptagas såsom ingående lager men skall samma belopp upptagas såsom ingående varuskuld. Har skattskyldig före nämnda tidpunkt försålt djur på kredit men först därefter erhållit likvid och är försäljningen att hänföra till realisation, må beloppet av köpeskillingen upptagas såsom ingående varufordran.

Värde å *djur* upptages till belopp, motsvarande den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av djur.

Därest nyssnämnda kostnad icke kan visas, bestämmes värdet å befintliga djur, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, till belopp, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper fastställas av riksskattenämnden. Har sådant värde icke fastställts (såsom i fråga om dyrbarare avelsdjur), bestämmes värdet till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av riksskattenämnden fastställda värdena å olika slag av djur understiga genomsnittspriserna under år 1953 å dessa djurslag.

d) Skulle i något fall finnas, att den skattskyldige eller någon, som står honom nära, vidtagit åtgärd för att skattskyldig skall kunna tillgodoräkna sig ett högre anskaffningsvärde än som synes rimligt, och kan det antagas att detta skett för att åt någon av dem bereda obehörig förmån i beskattningssavseende, skall anskaffningsvärdet i skälig mån jämkas.

3. För skattskyldig, som vid senare tidpunkt än ovan under 2. sägs övergår till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, skola bestämmelserna under 2. äga motsvarande tillämpning, dock att, därest den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av inventarier och djur samt anskaffningskostnad för byggnad icke kunna visas, värdet å befintliga inventarier och djur skall, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, upptagas till belopp, som motsvara de värden, som av riksskattenämnden fastställts närmast före det första räkenskapsårets utgång, samt värdet å byggnader skall upptagas till belopp, motsvarande två tredjedelar av det vid den närmast före sistnämnda tidpunkt verkställda fastighetstaxeringen åsatta jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Har riksskattenämnden icke fastställt värde å djur, bestämes värdet till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av nämnden närmast före nyssnämnda tidpunkt fastställda värdena å olika slag av djur understiga motsvarande genomsnittspriser å dessa djurslag.

4. Därest skattskyldig, utan att redovisa inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, övergår till att, vid beräkning av avdrag för värdeminskning av byggnad, beräkna avdraget å anskaffningskostnad, skall värde å byggnad och fasta inventarier vid övergången bestämmas med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i punkterna 2 och 3.

2) Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 3 § 1 mom. och 9 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt samt anvisningarna till 3 och 4 §§ punkt 2 samma förordning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

3 §.

1 m o m. Vid förmögenhetsberäkningen — — — tomträtt, vattenfallsrätt;

c) lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i skattskyldigs förvärvsverksamhet eller att däri omsättas eller förbrukas, såsom *levande och döda* inventarier, råämnen, varor, förbrukningsartiklar och dylikt, gruvor, patent- och förlagsrät-

Föreslagen lydelse:

3 §.

1 m o m. Vid förmögenhetsberäkningen — — — tomträtt, vattenfallsrätt;

c) lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i skattskyldigs förvärvsverksamhet eller att däri omsättas eller förbrukas, såsom *djur samt maskiner och andra* inventarier, råämnen, varor, *jordbruks- och skogsprodukter*, förbrukningsartik-

Nuvarande lydelse:

ter, rätt till skogsavverkning å annans mark samt rätt till stenbrott och dylikt;

d) kapital, som — — — beskattningsårets utgång.

9 §.

Statlig förmögenhetsskatt — — — beskattningsbara förmögenheten.

Såsom beskattningsbar — — — beskattningsårets utgång.

Därest för — — — skattepliktiga förmögenheten.

Har vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skall till grund för tillämpning av de i tredje stycket meddelade bestämmelserna läggas den sammanräknade nettoinkomst som skulle hava fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen. Vid beräkning av den i föregående punkt avsedda inkomsten skall iakttagas, att värdesättning av tillgångarna vid utgången av närmast föregående beskattningsår skall ske enligt grunder motsvarande dem, vilka tillämpats vid förmögenhetsuppskattningen för det beskattningsår varom fråga är.

Beskattningsbar förmögenhet — — — kronor, bortfaller.

Anvisningar

till 3 och 4 §§.

2. Såsom affärsbruk — — — skäliga belopp.

Lager av — — — i detalj.

Föreslagen lydelse:

lar och dylikt, gruvor, patent- och förlagsrätter, rätt till skogsavverkning å annans mark samt rätt till stenbrott och dylikt;

d) kapital, som — — — beskattningsårets utgång.

9 §.

Statlig förmögenhetsskatt — — — beskattningsbara förmögenheten.

Såsom beskattningsbar — — — beskattningsårets utgång.

Därest för — — — skattepliktiga förmögenheten.

Har vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse *eller å jordbruksfastighet*, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skall till grund för tillämpning av de i tredje stycket meddelade bestämmelserna läggas den sammanräknade nettoinkomst som skulle hava fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen. Vid beräkning av den i föregående punkt avsedda inkomsten skall iakttagas, att värdesättning av tillgångarna vid utgången av närmast föregående beskattningsår skall ske enligt grunder motsvarande dem, vilka tillämpats vid förmögenhetsuppskattningen för det beskattningsår varom fråga är.

Beskattningsbar förmögenhet — — — kronor, bortfaller.

Anvisningar

till 3 och 4 §§.

2. Såsom affärsbruk — — — skäliga belopp.

Lager av — — — i detalj.

Nuvarande lydelse:

föregående räkenskapsåret samt av vinst- och förlusträkning för beskattningsåret, om sådan räkning ingått i bokföringen. Vid självdeklaration för annan bostadsförening än bostadsrättsförening skola fogas dels av styrelsen undertecknad uppgift om föreningens ställning vid beskattningsårets början och slut dels ock bestyrkt avskrift av vinst- och förlusträkning för samma år, om sådan ingått i föreningens bokföring.

Vid självdeklaration — — — dessa uppgifter.

För verk — — — att utgiva.

För inländsk — — — enbart livförsäkringsrörelse.

Föreslagen lydelse:

samt av vinst- och förlusträkning för beskattningsåret, om sådan räkning ingått i bokföringen. Vid självdeklaration för annan bostadsförening än bostadsrättsförening skola fogas dels av styrelsen undertecknad uppgift om föreningens ställning vid beskattningsårets början och slut dels ock bestyrkt avskrift av vinst- och förlusträkning för samma år, om sådan ingått i föreningens bokföring.

Vid självdeklaration — — — dessa uppgifter.

För aktiebolag — — — att utgiva.

För inländsk — — — enbart livförsäkringsrörelse.

Idkare av jordbruk eller skogsbruk, vilken påyrkar att bli taxerad för inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, skall senast tre månader före ingången av det första beskattningsår, för vilket taxering skall ske enligt sådana grunder, göra anmälan härom till taxeringsintendenten i det län, där jordbruksfastigheten är belägen.

32 §.

3 m o m. Skattskyldig, som under beskattningsåret *enligt lag* varit skyldig föra *handelsböcker* eller, utan att sådan skyldighet förelegat, likväl fört *dylika böcker* i av honom bedriven rörelse, åligger att efter anmaning av taxeringsintendent, i den utsträckning denne prövar nödigt, tillhandahålla sin bokföring med därtill hörande handlingar för granskning, varom förmäles i 79 och 93 §§. Enahanda skyldighet åligger *rörelseidkare*, som ej fört *handelsböcker*, med avseende å av honom förda anteckningar rörande intäkter och utgifter

32 §.

3 m o m. Skattskyldig, som under beskattningsåret varit skyldig föra *räkenskaper* eller, utan att sådan skyldighet förelegat, likväl fört *räkenskaper* i av honom bedriven rörelse, åligger att efter anmaning av taxeringsintendent, i den utsträckning denne prövar nödigt, tillhandahålla sin bokföring med därtill hörande handlingar för granskning, varom förmäles i 79 och 93 §§. Enahanda skyldighet åligger *idkare av jordbruk, skogsbruk eller rörelse*, som ej fört *räkenskaper*, med avseende å av honom förda anteckningar rörande

Nuvarande lydelse:

inom rörelsen jämte därtill hörande handlingar.

Vad nu — — — och handlingar.

33 §.

Till ledning vid taxeringen för inkomst eller förmögenhet skola varje år utan anmaning följande uppgifter meddelas, nämligen

a) av arbetsgivare beträffande person, som hos honom innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av honom åtnjutit pension:

uppgift för envar, på sätt nedan i denna paragraf närmare angives, angående hans förmåner under nästföregående år i avlöning, arvode eller annan ersättning för utfört arbete eller i pension,

dock att annan arbetsgivare än statlig eller kommunal myndighet eller juridisk person är skyldig avlämna uppgift endast i fråga om sådana förmåner, som utgått från av honom utövad rörelse eller från av honom bedrivet jordbruk eller skogsbruk, samt att uppgiftsskyldighet för ersättning för tillfälligt arbete icke föreligger, om sådan ersättning under året utgått med mindre än etthundra kronor till samma mottagare eller om beloppet utgått till *rörelseidkare*, som enligt lag varit skyldig föra *handelsböcker*;

b) av försäkringsbolag — — — utbetalts, angående det utbetalda beloppet.

I uppgift — — — avdrag skett.

Beträffande annan — — — för lyftning.

Vid fullgörande — — — nämnda debetsedel.

Föreslagen lydelse:

intäkter och utgifter inom *jordbruket, skogsbruket* eller rörelsen jämte därtill hörande handlingar.

Vad nu — — — och handlingar.

33 §.

Till ledning vid taxeringen för inkomst eller förmögenhet skola varje år utan anmaning följande uppgifter meddelas, nämligen

a) av arbetsgivare beträffande person, som hos honom innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av honom åtnjutit pension:

uppgift för envar, på sätt nedan i denna paragraf närmare angives, angående hans förmåner under nästföregående år i avlöning, arvode eller annan ersättning för utfört arbete eller i pension,

dock att annan arbetsgivare än statlig eller kommunal myndighet eller juridisk person är skyldig avlämna uppgift endast i fråga om sådana förmåner, som utgått från av honom utövad rörelse eller från av honom bedrivet jordbruk eller skogsbruk, samt att uppgiftsskyldighet för ersättning för tillfälligt arbete icke föreligger, om sådan ersättning under året utgått med mindre än etthundra kronor till samma mottagare eller om beloppet utgått till *sådan idkare av rörelse, jordbruk eller skogsbruk*, som varit skyldig föra *räkenskaper*;

b) av försäkringsbolag — — — utbetalts, angående det utbetalda beloppet.

I uppgift — — — avdrag skett.

Beträffande annan — — — för lyftning.

Vid fullgörande — — — nämnda debetsedel.

Nuvarande lydelse:

Arbetsgivare, som avlämnar uppgift varom under a) förmåles, skall samtidigt avlämna ett särskilt sammandrag, upptagande namn å den person eller de personer, varom fråga är, ävensom beträffande var och en av dem uppgift angående de åtnjutna förmånernas belopp samt huruvida till beloppet ej angiven förmån utgått. Skyldighet att avlämna dylikt sammandrag föreligger dock icke för statlig eller kommunal myndighet, ej heller för annan arbetsgivare om antalet uppgifter överstiger 25 eller om i uppgifterna avsedd ersättning eller pension utgått från sådan av *arbetsgivaren* utövad rörelse, vars resultat i arbetsgivarens självdeklaration redovisas å blankett avsedd för rörelse med ordnad bokföring, som avslutats medelst vinst- och förlustkonto i huvudbok.

35 §.

3 m o m. Utöware av rörelse, som har att avlämna uppgift enligt 33 § är skyldig att, efter anmaning av taxeringsintendent, för kontroll av uppgifternas riktighet och fullständighet tillhandahålla sina *handelsböcker* med därtill hörande handlingar eller, därest *handelsböcker* icke förts, förda anteckningar rörande intäkter och utgifter inom rörelsen.

Har *rörelseidkare* från rörelsen till annan utbetalt ränta å gäld och är ej fråga om lån mot obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskriv-

Förelagten lydelse:

Arbetsgivare, som avlämnar uppgift varom under a) förmåles, skall samtidigt avlämna ett särskilt sammandrag, upptagande namn å den person eller de personer, varom fråga är, ävensom beträffande var och en av dem uppgift angående de åtnjutna förmånernas belopp samt huruvida till beloppet ej angiven förmån utgått. Skyldighet att avlämna dylikt sammandrag föreligger dock icke för statlig eller kommunal myndighet, ej heller för annan arbetsgivare om antalet uppgifter överstiger 25 eller om i uppgifterna avsedd ersättning eller pension utgått från *sådant av arbetsgivaren bedrivet jordbruk eller skogsbruk* eller från sådan av *honom* utövad rörelse, vars resultat i arbetsgivarens självdeklaration redovisas å blankett avsedd för *jordbruksfastighet* eller rörelse med ordnad bokföring, som avslutats medelst vinst- och förlustkonto i huvudbok.

35-§.

3 m o m. *Idkare av jordbruk, skogsbruk* eller rörelse, som har att avlämna uppgift enligt 33 §, är skyldig att, efter anmaning av taxeringsintendent, för kontroll av uppgifternas riktighet och fullständighet tillhandahålla sina *räkenskaper* med därtill hörande handlingar eller, därest *räkenskaper* icke förts, förda anteckningar rörande intäkter och utgifter inom *jordbruket, skogsbruket* eller rörelsen.

Har i *första stycket* *omförmäld näringsidkare* från *jordbruket, skogsbruket* eller rörelsen till annan utbetalt ränta å gäld och är ej fråga om lån mot obligationer, förlagsbevis el-

Nuvarande lydelse:

ningar, åligger honom sådan skyldighet, som i första stycket sägs, jämväl för kontroll av lämnad uppgift om borgenären eller för att bereda beskattningsmyndighet upplysning i sådant avseende.

Angående den granskning av *handelsböcker* och andra handlingar, som i detta mom. avses, gäller vad i 79 och 93 §§ sägs.

36 §.

1 m o m. Självdeklaration, som — — — under taxeringsåret.

Staten, landsting — — — 31 mars.

Aktiebolag, så ock annan, som nästföregående år *enligt lag* varit skyldig föra *handelsböcker*, må tillgodonjuta liknande anstånd, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

På ansökan — — — för avlämnandet.

Vad i — — — eller rederi.

39 §.

6 m o m. Underlåter någon, som mottagit anmaning enligt 32 § 3 mom. att tillhandahålla *handelsböcker* eller andra handlingar, att efterkomma dylik anmaning, må för handlingarnas tillhandahållande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige, därest han icke är offentlig tjänsteman, lämpligt vite.

40 §.

2 m o m. Hörsammas icke anmaning att avlämna uppgift enligt 33 §,

Föreslagen lydelse:

ler andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, åligger honom sådan skyldighet, som i första stycket sägs, jämväl för kontroll av lämnad uppgift om borgenären eller för att bereda beskattningsmyndighet upplysning i sådant avseende.

Angående den granskning av *räkenskaper* och andra handlingar, som i detta mom. avses, gäller vad i 79 och 93 §§ sägs.

36 §.

1 m o m. Självdeklaration, som — — — under taxeringsåret.

Staten, landsting — — — 31 mars.

Aktiebolag, så ock annan, som nästföregående år varit skyldig föra *räkenskaper*, må tillgodonjuta liknande anstånd, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

På ansökan — — — för avlämnandet.

Vad i — — — eller rederi.

39 §.

6 m o m. Underlåter någon, som mottagit anmaning enligt 32 § 3 mom. att tillhandahålla *räkenskaper* eller andra handlingar, att efterkomma dylik anmaning, må för handlingarnas tillhandahållande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige, därest han icke är offentlig tjänsteman, lämpligt vite.

40 §.

2 m o m. Hörsammas icke anmaning att avlämna uppgift enligt 33 §,

Nuvarande lydelse:

34 § eller 35 § 1 eller 2 mom. eller anmaning enligt 35 § 3 mom. att tillhandahålla *handelsböcker* eller andra handlingar, må för uppgiftens införskaffande eller handlingarnas tillhandahållande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige, därest han icke är offentlig tjänsteman, lämpligt vite.

78 §.

Taxeringsnämndens ordförande — — om förhållandet;

f) att, därest i avgiven självdeklaration avdrag skett för periodiskt understöd eller för ränta å gäld samt av deklarationen eller annan erhållen uppgift framgår, att beloppet åtnjutits av någon, som icke skall taxeras inom distriktet och som icke kan antagas vara *bokföringspliktig rörelseidkare*, lämna underrättelse därom till vederbörande taxeringsnämndsordförande;

g) att även — — — vinnande behövt.

Det åligger — — — nämnden kunna lämnas.

På begäran — — — ordföranden kunna lämnas.

79 §.

2 mom. Anser taxeringsnämndens ordförande anledning föreligga att för ändamål, som i 35 § 3 mom. sägs, granskning av där omförmäld *rörelseidkares* bokföring äger rum, framställes begäran härom hos vederbörande taxeringsintendent, vilken har att vidare förfara på sätt i 1 mom. sägs. Framkomma vid granskningen omständigheter av beskaffen-

Föreslagen lydelse:

34 § eller 35 § 1 eller 2 mom. eller anmaning enligt 35 § 3 mom. att tillhandahålla *räkenskaper* eller andra handlingar, må för uppgiftens införskaffande eller handlingarnas tillhandahållande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige, därest han icke är offentlig tjänsteman, lämpligt vite.

78 §.

Taxeringsnämndens ordförande — — om förhållandet;

f) att, därest i avgiven självdeklaration avdrag skett för periodiskt understöd eller för ränta å gäld samt av deklarationen eller annan erhållen uppgift framgår, att beloppet åtnjutits av någon, som icke skall taxeras inom distriktet och som icke kan antagas vara *sådan idkare av jordbruk, skogsbruk eller rörelse, som är skyldig föra räkenskaper*, lämna underrättelse därom till vederbörande taxeringsnämndsordförande;

g) att även — — — vinnande behövt.

Det åligger — — — nämnden kunna lämnas.

På begäran — — — ordföranden kunna lämnas.

79 §.

2 mom. Anser taxeringsnämndens ordförande anledning föreligga att för ändamål, som i 35 § 3 mom. sägs, granskning av där omförmäld *näringsidkares* bokföring äger rum, framställes begäran härom hos vederbörande taxeringsintendent, vilken har att vidare förfara på sätt i 1 mom. sägs. Framkomma vid granskningen omständigheter av be-

Nuvarande lydelse:

het att kunna antagas inverka å annan taxeringsnämnds taxeringsåtgärd, skall taxeringsintendenten föranstalta om underrättelse härom till ordföranden i denna nämnd.

3 m o m. Granskning, som i denna paragraf avses, skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i verksamheten för den, vars bokföring är föremål för granskningen. Där han det begär och det lämpligen kan ske, skall granskningen verkställas hos honom. Hava *handelsböcker* eller andra handlingar överlämnats för granskningen, skola de så fort ske kan återställas. Meddelande om resultatet av granskningen skall snarast lämnas den, vars bokföring varit föremål för granskningen.

80 a §.

Taxeringskonsulent åligger att granska självdeklarationer och andra uppgifter, som *avgivas* av *rörelseidkare vilka äro* fysiska personer, oskifta dödsbon eller familjestiftelser. Han har därjämte att granska andra deklarationer och uppgifter av mera invecklad beskaffenhet, vilka taxeringsnämnd överlämnar till honom för granskning.

Taxeringskonsulent äger — — — dess beslut.

93 §.

Taxeringsintendenten har — — — 57 § 3 mom. kommunalskattelagen.

Finner taxeringsintendenten för en behörig taxering av skattskyldig, som i 32 § 3 mom. omförmäles, vara nödigt, att granskning verkställas av

Föreslagen lydelse:

skaffenhet att kunna antagas inverka å annan taxeringsnämnds taxeringsåtgärd, skall taxeringsintendenten föranstalta om underrättelse härom till ordföranden i denna nämnd.

3 m o m. Granskning, som i denna paragraf avses, skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i verksamheten för den, vars bokföring är föremål för granskningen. Där han det begär och det lämpligen kan ske, skall granskningen verkställas hos honom. Hava *räkenskaper* eller andra handlingar överlämnats för granskningen, skola de så fort ske kan återställas. Meddelande om resultatet av granskningen skall snarast lämnas den, vars bokföring varit föremål för granskningen.

80 a §.

Taxeringskonsulent åligger att granska självdeklarationer och andra uppgifter, *avgivna* av fysiska personer, oskifta dödsbon eller familjestiftelser, *vilka äro rörelseidkare eller sådana idkare av jordbruk eller skogsbruk, som äro skyldiga föra räkenskaper*. Han har därjämte att granska andra deklarationer och uppgifter av mera invecklad beskaffenhet, vilka taxeringsnämnd överlämnar till honom för granskning.

Taxeringskonsulent äger — — — dess beslut.

93 §.

Taxeringsintendenten har — — — 57 § 3 mom. kommunalskattelagen.

Finner taxeringsintendenten för en behörig taxering av skattskyldig, som i 32 § 3 mom. omförmäles, vara nödigt, att granskning verkställas av

Nuvarande lydelse:

den skattskyldiges bokföring eller, då den skattskyldige varit delägare i vanligt handelsbolag, kommanditbolag eller rederi, av bolagets eller rederiets bokföring, eller anser taxeringsintendenten anledning föreligga att för ändamål, som i 35 § 3 mom. sägs, granskning av där omförmäld *rörelseidkares* bokföring äger rum, bör taxeringsintendenten föranstalta om sådan granskning, därvid biträde av sakkunnig må anlitas. Tillkommer jämlikt 55 § 1 mom. anmaningsrätten annan taxeringsintendent, bör framställning om granskning göras hos denne. Angående granskningens utförande skall i varje fall gälla vad i 79 § 3 mom. sägs.

Jämväl i — — — föranstalta där-
om.

Finner taxeringsintendenten — —
— taxeringsnämndens ordförande.

Landskamreraren har — — — er-
forderlig utredning.

I fråga — — — likformig taxe-
ring.

140 §.

Den som — — — med dagsböter.

Vad som med stöd av bestämmel-
sorna i denna förordning inhämtats
vid granskning av *handelsbok eller
annan räkenskapshandling* må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med granskningen avsedda ändamålet. Bryter någon häremot straffes, där han ej för sin förseelse är underkastad ansvar för tjänstefel, med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Föreslagen lydelse:

den skattskyldiges bokföring eller, då den skattskyldige varit delägare i vanligt handelsbolag, kommanditbolag eller rederi, av bolagets eller rederiets bokföring, eller anser taxeringsintendenten anledning föreligga att för ändamål, som i 35 § 3 mom. sägs, granskning av där omförmäld *näringsidkares* bokföring äger rum, bör taxeringsintendenten föranstalta om sådan granskning, därvid biträde av sakkunnig må anlitas. Tillkommer jämlikt 55 § 1 mom. anmaningsrätten annan taxeringsintendent, bör framställning om granskning göras hos denne. Angående granskningens utförande skall i varje fall gälla vad i 79 § 3 mom. sägs.

Jämväl i — — — föranstalta där-
om.

Finner taxeringsintendenten — —
— taxeringsnämndens ordförande.

Landskamreraren har — — — er-
forderlig utredning.

I fråga — — — likformig taxe-
ring.

140 §.

Den som — — — med dagsböter

Vad som med stöd av bestämmel-
sorna i denna förordning inhämtats
vid granskning av *räkenskaper* må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med granskningen avsedda ändamålet. Bryter någon häremot straffes, där han ej för sin förseelse är underkastad ansvar för tjänstefel, med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1954; dock skall bestämmelsen i 31 § sista stycket träda i kraft den 1 juli 1952.

4) F ö r s l a g

till

förordning om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Idkare av jordbruk eller skogsbruk, som påyrkar att bliva taxerad för inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, är skyldig att såsom underlag för taxeringen föra räkenskaper på sätt nedan sägs.

Staten och kommun samt aktiebolag, bolag, som blivit infört i handelsregistret, och sambruksförening äro icke skyldiga föra räkenskaper enligt denna förordning.

Vad i allmän lag stadgas angående handelsböcker samt angående påföljd vid åsidosättande av skyldighet att föra dylika böcker skall icke tillämpas beträffande räkenskaper, som föras enligt denna förordning.

2 §.

Räkenskaperna skola föras i enlighet med allmänna bokföringsgrunder samt med iakttagande av vad beträffande jordbruk eller skogsbruk är allmänt brukligt och överenstämmande med god sed.

3 §.

I räkenskaperna skall lämnas redovisning för intäkter och kostnader i jordbruket, dess binäringar och skogsbruket samt för näringsidkarens tillgångar och skulder, så att därav kan bedömas verksamhetens gång och näringsidkarens ekonomiska ställning vid dess början och vid utgången av varje räkenskapsår.

Till fullgörande härav skall näringsidkaren föra:

a) *dagbok*, upptagande intäkter och kostnader, därvid till intäkter hänföres även värdet av de förnödenheter och produkter, vilka uttagits från jordbruket eller skogsbruket för att användas för eget, anställdas eller undantagstagares behov eller liknande ändamål eller för den fortsatta driften, såsom för ny-, till- eller ombyggnad å fastigheten eller grundförbättring därå eller underhåll av byggnader, stängsel och inventarier å fastigheten eller eljest för driften, eller å annan av näringsidkaren innehavd fastighet eller i rörelse, som av honom drivits; samt

b) *inventariebok*, innehållande inventarium och balansräkning.

Härutöver skall näringsidkaren föra de övriga böcker, vilka med hänsyn till verksamhetens omfattning och beskaffenhet erfordras.

Inventarium och balansräkning, som avse ställningen vid räkenskapsårs utgång, skola vara införda i inventarieboken inom två månader därefter.

4 §.

Räkenskapsböcker skola, där de icke bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem, vara bundna och hava sidorna eller uppslagen numrerade i löpande sifferföljd. Dagbok må bestå av en eller flera böcker. Dagbok och inventariebok må icke utgöras av lösblads- eller kortsystem.

Införing skall göras med bläck, skrivmaskin, anilinpenna eller på annat varaktigt sätt. Tomma mellanrum må ej lämnas, där enligt gängse bokföringsregler införingar skola göras i löpande följd. Radering får ej förekomma, ej heller får något av innehållet genom överstrykning eller annorledes göras oläsligt. Göres ändring i eller tillägg till införing, skall tillika riktigheten därav vitsordas och dagen för åtgärden utsättas. Ur bunden bok må blad icke borttagas.

Ankommande brev, räkningar och övriga handlingar, som hava betydelse för verksamheten, skola förvaras i ordnat skick. Handlingar, som avsändas, skola kopieras. Kopiorna skola likaledes förvaras i ordnat skick.

5 §.

I dagboken skola intäkter och kostnader i jordbruket och skogsbruket med det undantag, som i andra stycket sägs, införas dagligen post för post. Intäkter och kostnader under dagen av likartad beskaffenhet må dock införas i en post, om betryggande åtgärder vidtagas för beloppens specifikation. Där verksamhetens art och omfång det påkallar, må med införandet av gemensam post anstå till nästa söckendag.

Förnödenheter och produkter, vilka uttagits från jordbruket eller skogsbruket för att användas för eget, anställdas eller undantagstagares behov eller liknande ändamål, må, därest i huvudsak samma myckenheter uttagas varje dag eller vecka, antecknas i dagboken i slutet av varje vecka.

Vid den löpande räkenskapsföringen skall i övrigt särskilt iakttagas, att upplysning på ett klart och överskådligt sätt lämnas om de fordringar och skulder, som uppkommit i jordbruket eller skogsbruket, därvid borgenärernas och gäldenärernas namn samt storleken av en vars fordran eller skuld skola angivas, om omkostnaderna för verksamheten, om vad näringsidkaren i penningar eller eljest däri insatt eller därur uttagit, om de växlar, som med verksamheten hava samband, samt om de borgens- och övriga ansvarsförbindelser för annan, vilka näringsidkaren i och för verksamheten ingått.

6 §.

Inventariet skall upptaga näringsidkarens samtliga tillgångar i fastigheter, djurbestånd, jordbruks- och skogsprodukter samt varulager i övrigt, inventarier, övriga lösören, fordringar, värdepapper, kontanta penningar och annat ävensom hans samtliga skulder, vare sig tillgångarna och skulderna ingå i jordbruket eller skogsbruket eller ej. Tillgångar och skulder skola

specificeras, och för varje post skall värde därå utsättas. Inventarier av mindre betydenhet må dock sammanföras i gemensamma poster. Lösören, som icke ingå i verksamheten, må likaså upptagas i en post. Jämväl i övrigt må i en post sammanföras sinsemellan likartade tillgångar eller skulder, så framt de äro med åsatta värden överskådligt införda i särskild bok eller bilaga och hänvisning göres till denna. Tillgångar och skulder skola var för sig sammanräknas och skillnaden mellan slutsummorna utsättas.

Inom linjen skola angivas dels samtliga borgens- och övriga ansvarsförbindelser för annan, vilka näringsidkaren iklätt sig, i den mån de icke upptagits bland skulderna, dels ock samtliga av näringsidkaren ställda panter, vare sig förbindelserna eller panterna äga samband med jordbruket eller skogsbruket eller icke.

7 §.

Balansräkningen skall utgöra ett översiktligt sammandrag av inventariet. Den skall vara uppställd i lämpliga huvudposter och jämväl avse i inventariet inom linjen lämnade uppgifter.

8 §.

Vid upprättande av inventarium och balansräkning skall vidare iakttagas:

1) Näringsidkarens tillgångar må icke upptagas över sina verkliga värden.

2) Tillgångar, avsedda till stadigvarande bruk för näringsidkaren, må dock upptagas till det belopp, vartill kostnaderna för deras anskaffning eller tillverkning uppgått, ehuru verkliga värdet är lägre än detta belopp. I så fall skall dock därå årligen avskrivnas det belopp, som motsvarar tillgångarnas av ålder och nyttjande eller annan därmed jämförlig orsak uppkomna värdeminskning. I stället för sådan avskrivning må motsvarande belopp kunna uppföras bland skulderna å särskilt värdeminskningsskonto. Sådant konto må icke minskas annorledes än genom en minskningen motsvarande avskrivning å ifrågavarande tillgångar.

Upptagas tillgångar, som här avses, vid slutet av det räkenskapsår, varunder de anskaffats eller tillverkats, till högre belopp än det, vartill kostnaderna för deras anskaffning eller tillverkning uppgått, eller åsättes dylika tillgångar högre värde än i närmast föregående balansräkning, skall i balansräkningen angivas med vilket belopp höjning skett.

Djur må icke upptagas till lägre värde än som överensstämmer med de vid taxeringen gällande lägsta värdena.

3) Skulder och fordringar avseende verksamheten skola upptagas skilda från näringsidkarens övriga skulder och fordringar. Skulderna för verksamheten uppdelas i låneskulder och övriga skulder.

4) Osäkra fordringar skola upptagas endast till de belopp, varmed de beräknas komma att inflyta. Värdelösa fordringar må icke uppföras såsom tillgång.

9 §.

Därest räkenskapsavslutning sker medelst vinst- och förlustkonto i huvudbok, skola vinster och förluster för jordbruket, dess binäringar och skogsbruket upptagas i lämpliga huvudposter i enlighet med vad beträffande jordbruk eller skogsbruk är allmänt brukligt.

10 §.

Inventariet och balansräkningen skola av näringsidkaren med hans underskrift bestyrkas.

11 §.

Räkenskapsår må icke överstiga tolv månader. Vid verksamhetens början ävensom vid omläggning av räkenskapsår må det dock utsträckas att omfatta högst aderton månader.

12 §.

Räkenskaperna med därtill hörande brev, räkningar, kopior och övriga handlingar skola förvaras under tio år, räknat från utgången av det räkenskapsår, varunder sista inskrivningen eller anteckningen gjordes eller handlingen eller kopian tillkom.

13 §.

Asidosätter idkare av jordbruk eller skogsbruk uppsåtligen eller av grov oaktsamhet honom enligt denna förordning åliggande skyldighet att föra räkenskaper och sker detta på sådant sätt, att ur räkenskaperna icke kunna inhämtas för näringsidkarens taxering erforderliga uppgifter, straffes med dagsböter.

14 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga särskilda föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953.

Till utskottets behandling ha hänvisats de i anledning av propositionen väckta, likalydande motionerna I: 508 av herr *Spetz* m. fl. och II: 649 av herr *Nilsson* i Svalöv m. fl., vari hemställts,

1. att riksdagen måtte, under beaktande jämväl i övrigt av i motionerna framförda synpunkter, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 191 besluta,

att kostnader under innehavet för kommande års grödor skola få hänföras till år efter det då de skett,

att jordbrukare, vilka före den 1 januari 1954 övergått till bokföringsmässig redovisning av sina inkomster skola — utan skattepåföljd — äga

rätt till uppjustering av djurvärdena till samma nivå som gäller för dem som senare övergå till denna redovisningsmetod,

att avskrivning å inventarier genom årliga värdeminskingsavdrag skola medgivas jämväl jordbrukare, vilka redovisa inkomster enligt den s. k. kontantprincipen,

att vid bestämmandet av ingångsvärdet å byggnader vid övergång till redovisning enligt bokföringsmässiga grunder hänsyn skall tagas till hela det i jordbruksvärdet ingående skogsmarksvärdet,

att avdrag för värdeminskning skall medgivas jämväl å tillgångar av grundförbättrings natur, såsom täckdikningar, vägar, invallningar och fruktkulturer,

att rätt till avsättning till investeringsfonder för ersättande av varulager, inventarier, byggnader och grundförbättringar för jordbruk och skogsbruk och för skogsbruket dessutom för skogsvårdande åtgärder skall föreligga,

att redovisning av naturavtag icke behöver ske förrän vid räkenskapsårets slut,

att tiden för införandet av inventarium och balansräkning i inventarieboken skall utsträckas till tre och en halv månader efter räkenskapsårets slut, samt

att i bokföringslagen föreslagen straffbestämmelse för uppsåtliga eller av grov oaktsamhet åsidosatt skyldighet att föra räkenskaper så att ur räkenskaperna kunna inhämtas för rörelseidkarnas taxering erforderliga uppgifter skall utgå; ävensom

2. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga författningsändringar.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

a) de likalydande motionerna I: 57 av herr *Isaksson* m. fl. och II: 81 av herr *Nilsson* i Svalöv m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen måtte besluta, att vid beräkandet av den skattepliktiga intäkten av jordbruksfastighet värdeminskingsavdrag enligt bunden avskrivningsplan måtte medgivas för kostnaden för maskiner och redskap, som användas i jordbrukets drift, samt att vederbörande utskott måtte utforma förslag till härför erforderliga författningsändringar»;

b) de likalydande motionerna I: 85 av herr *Eskilsson* m. fl. och II: 118 av herr *Adolfsson* m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t snarast ville framlägga förslag till bestämmelser om rätt att redovisa nettointäkt av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder ävensom till övergångsbestämmelser för dem som frivilligt vilja övergå till redovisning av inkomsten av jordbruksfastighet efter bokföringsmässiga grunder från nuvarande redovisningssystem enligt kontantprincipen»; samt

c) motionen II: 193 av herr *Hansson* i Skegrie m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen för sin del ville besluta sådan ändring av bestämmelserna rö-

rande tiden för avlämnande av självdeklaration, avgiven av utövare av skogs- och jordbruk med lägst 60 000 kronors taxeringsvärde, att denna utsträcker till den 31 mars taxeringsåret, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta de härför erforderliga författningsförslagen».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 85, II: 81, II: 193 och II: 649.

I enlighet med av utskottet i memorial nr 60 gjord hemställan har riksdagen beslutat att till innevarande års höstsession uppskjuta behandlingen av förevarande proposition ävensom förenämnda vid riksdagens början väckta motioner.

Propositionen.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

I betänkande nr 21 har bevillningsutskottet vid 1943 års riksdag behandlat frågan om taxering av jordbruksinkomst efter bokföringsmässiga grunder och därvid bl. a. anført, att enligt i kommunalskattelagen givna föreskrifter inkomst av jordbruksfastighet skulle beräknas enligt den s. k. kontantprincipen, vilken innebure att intäkterna ansåges hava åtnjutits under det beskattningsår, då desamma av den skattskyldige uppburits eller blivit för honom tillgängliga för lyftning. Driftkostnaderna i jordbruk ansåges belöpa på det beskattningsår, under vilket de betalts. Utan hinder av dessa bestämmelser hade emellertid i praxis jordbrukare i vissa fall medgivits rätt att vid taxering beräkna inkomsten av jordbruk efter bokföringsmässiga grunder. En förutsättning för godkännande av en sådan beräkning torde dock ha varit, att ordnad bokföring med räkenskapsavslutning funnes samt att densamma kunde förväntas komma till fortsatt användning, så att trygghet föreläge för en likformig taxering i framtiden.

Även enligt utskottets mening torde under angivna förutsättning rätt för jordbrukare till taxering efter bokföringsmässiga grunder kunna anses föreligga. Frånvaron av uttryckliga bestämmelser i ifrågavarande hänseende medförde emellertid en viss oklarhet såväl beträffande de betingelser, under vilka denna rätt kunde sägas vara för handen, som ock rörande rättighetens omfattning.

Frågan om införande av uttryckliga bestämmelser om rätt för jordbrukare att taxeras enligt bokföringsmässiga grunder hade tidigare vid upprepade tillfällen varit under behandling utan att någon utredning i ämnet kommit till stånd. Utskottet ansåge för sin del angeläget, att en sådan utredning utan dröjsmål ägde rum. Ej minst med hänsyn till betydelsen av att taxeringsmyndigheterna, då jordbrukare medgaves rätt att taxeras enligt bokföringsmässiga grunder, tillämpade enhetliga principer syntes en reglering på förevarande område vara i hög grad önskvärd. Vid utredningen

torde enligt utskottets mening böra övervägas, huruvida bokföringsplikt borde föreskrivas för åtminstone vissa kategorier av jordbrukare, i första hand givetvis de större jordbrukarna. Införande av en allmän bokföringsplikt för jordbrukare torde däremot vara uteslutet. Tänkbart vore att bokföringen för jordbruk skulle kunna vara av något enklare slag än för rörelse. Vid utredningen borde även undersökas, i vilken utsträckning avskrivningar skulle vara medgivna i beskattningshänseende för värdeminskning å inventarier, då taxering ägde rum enligt bokföringsmässiga grunder. Särskilda bestämmelser borde även meddelas rörande inkomstberäkningen vid övergången till nytt redovisningssystem.

Bevillningsutskottet har vidare funnit utredning böra verkställas rörande grunderna för beräkning av överpris och merkostnad vid ny-, till- eller ombyggnad av fastighet och nyuppsättning av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier samt angående frågan om avskrivning för värdeminskning å driftbyggnader i jordbruket.

Under återopande av nämnda betänkande har 1943 års riksdag i skrivelse, nr 185, hemställt att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning om ändring av gällande skatteförfattningar i de delar, som berörts i betänkandet, och därvid beakta vad i betänkandet anförts samt snarast möjligt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

I anledning härav tillkallade dåvarande chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, med stöd av Kungl. Maj:ts den 12 november 1943 givna bemyndigande samma dag landskamreraren A. T. Rietz, ordförande, ledamoten av riksdagens första kammare V. G. Lodenius samt ledamöterna av riksdagens andra kammare K. A. M. Andersson, S. Janson och W. Svensson att såsom sakkunniga inom departementet verkställa utredning av frågan om införande av uttryckliga bestämmelser om rätt för jordbrukare att taxeras enligt bokföringsmässiga grunder jämte vissa andra därmed sammanhängande frågor.

De sakkunniga, vilka antagit benämningen 1943 års jordbrukstaxerings-sakkunniga, avgåvo den 19 februari 1946 betänkande med *förslag till ändrade bestämmelser i fråga om taxering av inkomst av jordbruksfastighet samt lag om jordbruksbokföring* (SOU 1946: 29) med därvid fogade författningsförslag; författningsförslagen ha såsom *Bihang* fogats vid statsrådsprotokollet i ärendet.

Över betänkandet ha efter remiss *yttranden* avgivits av kammarrätten, statskontoret, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, kommerskollegium (med överlämnande av yttranden från Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg och Skånes handelskammare), överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser (med överlämnande av yttranden från hushållningssällskapen), mellankommunala prövningsnämnden, statens forskningskommitté för lantmannabyggnader, stiftsnämnderna i Uppsala ärkestift samt Lunds, Skara och Härnösands stift, Svenska landskommunernas förbund, Svenska landstingsförbundet, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Småbrukarnas riksförbund, Sveriges industriförbund,

Sveriges köpmannaförbund, Sveriges skogsägareförbund, Svenska lantarbetsgivareföreningen, Svenska lantarbetareförbundet och Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (med överlämnande av yttranden från ett antal länsföreningar).

De sakkunnigas förslag har underkastats en närmare granskning och överarbetning inom finansdepartementet. Denna överarbetning, vilken skett med beaktande av vissa av de i remissyttrandena framställda erinringarna, har lett till upprättande av ovanstående författningsförslag.

Beträffande *motiveringen* för de i propositionen framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Redogörelse härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Gällande rätt, s. 34—38.

Brister i gällande bestämmelser och svårigheter vid tillämpningen därav, s. 38—40.

Allmän motivering till departementsförslaget, s. 41—164.

Speciell motivering till departementsförslaget, s. 164—190.

Motionerna.

Av innehållet i de i ämnet väckta motionerna må här återgivas följande.

I de likalydande motionerna I:57 och II:81 har anförts, att ett led i jordbrukets rationalisering vore en ökad mekanisering inom jordbruksdriften. Därvid anskaffades i regel maskiner och redskap av olika slag, vartill motsvarighet vid jordbruket ej tidigare förefunnits. Så inköptes exempelvis nu i stor utsträckning traktorer, skördetröskor, lastningsanordningar, gödselspridare, mekaniska utgödslingsanordningar, mjölkkningsmaskiner, elevatorer m. m. vid ett stort antal jordbruk av olika storleksordning. En väl planlagd mekanisering vid jordbruket nedbringade i regel jordbrukets driftkostnader och gjorde jordbruksarbetet lättare och intressantare. Jordbrukets mekanisering hade således både ekonomisk och social betydelse, och den borde därför på alla sätt befrämjas. En mekanisering i önskvärd omfattning vid våra jordbruk motverkades emellertid till viss del av rådande skattelagstiftning. Enligt 22 § kommunalskattelagen vore nämligen kostnad för nyanskaffning av maskiner och redskap, vartill motsvarighet icke tidigare funnits vid driften, ej avdragsgill vid beräkandet av nettointäkten av jordbruk. Detta hade till följd att många jordbrukare icke ansåge sig ha råd att företaga den ifrågavarande investeringen för åstadkommande av en rationell jordbruksdrift. För att dels befrämja jordbrukets rationalisering och dels skapa rättvisa rörande avdragsrätten för kostnader, som förekomme i samband med inkomsternas förvärvande, borde enligt motionärernas mening full avdragsrätt i fråga om anskaffningskostnaderna för inköpta maskiner och redskap införas. Det lämpligaste sättet att i praktiken genomföra en sådan

avdragsrätt syntes motionärerna vara att i detta avseende göra ett avsteg från den s. k. kontantprincipen och — oavsett att icke bokföringsmässiga grunder tillämpades för taxeringen i övrigt — medge årliga avskrivningar å inventarier enligt bunden avskrivningsplan, som bifogades deklARATIONEN.

Till stöd för det i de likalydande motionerna I:85 och II:118 framställda yrkandet har framhållits, att frågan om krav på ändrade redovisningsmetoder vid taxeringen av inkomst från jordbruksfastighet i hög grad sammanhänge med den mekanisering och annan teknisk rationalisering, som nu försigginge inom jordbruket. Någon avdragsrätt för investeringar i jordbruket funnes i regel icke, varför jordbrukarna ofta bleve taxerade för större inkomst än vad de i verkligheten haft. Den nuvarande redovisningsmetoden ledde dessutom till stora variationer i en och samma jordbrukares taxerade inkomster de olika åren emellan. Dessa variationer vore svåra att på förhand överblicka, varför skillnaden mellan erlagd preliminär skatt och slutlig skatt mången gång bleve stor. Det nya uppborðsförfarandet hade därför ytterligare aktualiserat frågan om en övergång till en bokföringsmässig redovisning av nettointäkten från förvärvskällan jordbruksfastighet.

I de likalydande motionerna I:508 och II:649 ha motionärerna anfört, att de delade den i propositionen uttalade uppfattningen, att fältinventarier liksom växande gröda icke borde hänföras till varulager. Därav droge motionärerna emellertid icke den slutsatsen, att kostnaderna därför nödvändigtvis skulle belasta det år då utgifterna skett. Mot begreppet fältinventarier svarade enligt motionärernas förmenande närmast kostnader för kommande års grödor. Däri innefattades icke allenast kostnaderna för vad som direkt nedlagts i jorden utan jämväl arbetskostnader, kostnader för inventarier, allmänna omkostnader, räntor, fastighetsavskrivningar m. m., som rätteligen belöpte sig på kommande års grödor. Fråga vore alltså över huvud taget om kostnader, som rätteligen icke borde belasta det år då utgiften skett utan kommande år. En bokföringsmässig förskjutning av nämnda kostnader borde därför rätteligen ske via ett resultatregleringskonto. Departementschefen hade ansett sig icke kunna föreslå ändring i de regler, som för närvarande gällde i berörda hänseende, på grund av svårigheterna vid fastighetsöverlåtelse. Dessa svårigheter syntes motionärerna icke vara oöverkomliga, och man torde i vart fall kunna ordna en dylik resultatsutjämnande redovisning under innehavet. Ett sådant förfarande överensstämde med allmänna bokföringsgrunder icke minst inom jordbruket, eftersom en kostnad rätteligen borde belasta det räkenskapsår då motsvarande intäkt uppkomme och ej det räkenskapsår då kostnaden hafts. Med hänsyn härtill kunde det måhända vara till fyllest att utan särskild författningsbestämmelse hänvisa till stadgandet i anvisningarna till 41 § kommunal-skattelagen.

Beträffande djuren föresloges i propositionen att desamma under innehavet skulle upptagas lägst till vissa minimivärden. Departementschefen hade

angivit, att dessa minimivärden i regel icke finge understiga 80 procent av genomsnittspriserna för beskattningsåret. En dylik nedskrivningsrätt torde emellertid icke vara till fyllest. Sådana fluktuationer i djurvärdena kunde nämligen inträffa, att en uppskrivning av desamma måste bli följden genom den ringa nedskrivningsrätten, varigenom rent fiktiva vinster komme att bli föremål för beskattning. Minimiprocenten borde enligt motionärernas uppfattning fastställas till 60.

Beträffande värdena, såvitt avsåge djuren, föresloges icke någon omräkning av tidigare ingångsvärden för de jordbrukare, vilka tidigare övergått till redovisning enligt bokföringsmässiga grunder. Sveriges lantbruksförbund hade i sitt yttrande över de sakkunnigas betänkande ansett att, i de fall jordbrukare vid tidigare övergång till redovisning enligt bokföringsmässiga grunder upptagit lägre ingångsvärden å djurbeståndet än dem som skulle tillämpas vid framtida övergång till sådan redovisning, dessa jordbrukare borde få sina tidigare ingångsvärden omräknade till sistnämnda värden utan beskattningspåföljd. Denna uppfattning anslöte motionärerna sig till. En skattefri justering upp till de nya värdena borde i dessa fall få ske, dock att skillnadsbeloppet reducerades med det belopp, varmed ursprungliga ingångsvärdet sedermera kunde ha nedskrivits. Därest en sådan omvärdering icke skedde, komme för jordbrukare, vilka tidigare övergått till bokföringsmässiga grunder, i många fall rent katastrofala resultat att bli följden. Om t. ex. en jordbrukare tidigare upptagit ingångsvärdena å djuren till 100 kronor per styck och han hållit detta värde konstant under hela innehavet, komme, därest genomsnittspriserna på dessa djur under år 1953 skulle komma att utgöra 1 000 kronor per styck, följden att bli att han måste företaga en uppjustering av värdet å djuren med 700 kronor per styck. Såvida icke en skattefri omvärdering medgäves, bleve då följden, att han under innehavet av djurbesättningen — och alltså utan att ha företagit någon realisation — bleve mycket hårt beskattad för en prisstegring, som till en del endast vore nominell. Enligt vad motionärerna hade sig bekant funnes faktiskt fall, då ett så lågt ingångsvärde som 100 kronor per djurenhet använts, nämligen i sådana fall då övergången skett för 30 å 40 år sedan.

I fråga om värdeminskningssavdragen å inventarier hade departementschefen uttalat, att en årlig avskrivning med 10 procent i regel syntes vara skälig. En schablonmässig procentsats syntes motionärerna icke utan vidare kunna godtagas. En indelning av inventarierna i olika grupper vore ofta naturlig, därvid hänsyn toges till deras förslitning på grund av olika användningsfrekvens m. m. Olika procentsatser för olika grupper inventarier kunde därför vara nödvändiga för att få erforderlig överensstämmelse mellan de skattemässiga avskrivningarna och tillgångarnas verkliga värdenedgång. Framför allt inom större jordbruksenheter och då gemensam maskinanskaffning förekomme funnes så många olika slag av inventarier, att en sådan gruppindelning kunde bli nödvändig. Samma inventarier hade icke heller samma varaktighetslängd inom alla jordbruk. Den föreslagna procentsatsen torde i vart fall, med den förskjutning av inventariebeståndet

till maskiner med relativt kort varaktighetstid som skett, vara alltför låg. Enligt motionärernas förmenande borde någon för praxis vägledande procentsats icke angivas, utan avskrivningarnas storlek borde avpassas efter förhållandena i de enskilda fallen.

Det syntes motionärerna i detta sammanhang böra ifrågasättas, huruvida icke jämväl i det fall kontantprincipen tillämpades avdrag för värdeminskning å inventarier kunde medgivas. Även om kontantprincipen syftade till en redovisning av beskattningsårets resultat utan hänsynstagande till en utjämning mellan olika beskattningsår, hade dock avsteg från denna princip redan skett, bl. a. genom att avdrag medgivits för värdeminskning å byggnader. För rätt till avdrag för värdeminskning å inventarier i form av årliga värdeminskningsskattavdrag borde krävas, att den skattskyldige upprättade en särskild avskrivningsplan. För att icke vålla alltför stora svårigheter torde emellertid denna avskrivningsrätt endast böra avse framtida inventarieanskaffningar. En sådan rätt skulle måhända i en del fall leda till att en övergång till deklaration enligt bokföringsmässiga grunder fördröjdes. Ur taxeringsmyndigheternas synpunkt torde det dock icke få anses otillfredsställande att denna övergång skedde under hand utan alltför stor anhopning under första året.

Beträffande avskrivning å byggnader hade departementschefen föreslagit, att ingångsvärdet å byggnader skulle fastställas till $\frac{2}{3}$ av jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde i den mån sistnämnda värde överstege 25 000 kronor. Det syntes motionärerna tveksamt om en dylik reducering vid fastställande av ingångsvärdet vore motiverad. På åtskilliga större skogsbruk vore det vanligt att särskilda byggnader för skogsbrukets del vore uppförda. Något avdrag för värdeminskning å dessa byggnader skulle då icke komma att ske. Motionärerna ansåge det rimligare att hela jordbruksvärdet, däri inräknat det i jordbruksvärdet ingående skogsmarksvärdet, finge läggas till grund vid beräkningen av ingångsvärdets storlek. I vart fall borde ett högre värde än det med skogsmarkens värde reducerade jordbruksvärdet få upptagas som ingångsvärde i de fall den skattskyldige visat, att särskilda byggnader till betydande värde uppförts för skogsbrukets vidkommande.

I de sakkunnigas betänkande hade föreslagits, att viss grundförbättring — täckdikningsanläggning — i beskattningshänseende skulle jämsättas med byggnad såtillvida att kostnad därför skulle få avdragas efter i huvudsak samma grunder som föreslagits beträffande byggnader. Sveriges lantbruksförbund hade i sitt yttrande hemställt, att rätt till avskrivning skulle medgivas jämväl å andra tillgångar av grundförbättrings natur, såsom vägar, invallningar, fruktkulturer och liknande anläggningar. I propositionen uttalade emellertid departementschefen, att frågan om avskrivningsrätt såvitt avsåge grundförbättringar borde lösas i ett sammanhang för förvärvskällorna jordbruksfastighet och rörelse, varför han icke nu framlagt något förslag i detta avseende. Därtill ville motionärerna anföra, att anläggningar av detta slag hade sin väsentliga betydelse i förvärvskällan jordbruksfastig-

het och endast ringa betydelse i förvärvskällan rörelse. En täckdikningsanläggnings varaktighetstid torde icke överstiga utan snarare understiga den normala livslängden för byggnader. Frukträdens produktiva livslängd torde i allmänhet icke överstiga 25 år. Någon anledning till ny utredning i berörda hänseende torde, i vart fall såvitt avsåge kostnader för täckdikningsanläggning och annan vattenavledning, icke finnas, då en sådan utredning redan verkställdes av jordbrukstaxeringssakkunniga och denna utredning finge anses vara fullt tillfyllestgörande. Där täckdikning skedde hade i regel tidigare förefunnits avloppssystem i form av öppna diken. Täckdikningen utgjorde alltså normalt — bortsett från det fall där omtäckdikning skedde — allenast en omläggning av öppna diken till täckdiken. Det lämpligaste tillvägagångssättet syntes motionärerna vara, att avdrag alltfört beviljades för kostnader för utgifter av underhållskaraktär, medan nu nämnda kostnader för grundförbättringar finge avdragas i form av planenliga värde-minskningsavdrag i likhet med vad som bleve fallet i fråga om byggnader.

Redan vid 1944 års riksdag väcktes motioner med hemställan om rätt till avsättning till investeringsfonder för jordbruk och skogsbruk. Frågan hade sedermera flera gånger tagits upp i riksdagen men ännu icke föranlett någon lagstiftning, detta trots att bevillningsutskottet i olika sammanhang funnit önskemålen beaktansvärda och 1948 även tillstyrkt utredning. Såsom svar på framställda interpellationer hade vederbörande departementschef anfört, att någon lagstiftning om investeringsfonder beträffande jordbruk och skogsbruk icke kunde införas, förrän ifrågasatt bokföringsskyldighet för vissa jordbrukare blivit genomförd. Tiden syntes nu vara inne att taga frågan under prövning. Jordbrukare borde enligt motionärernas mening medgivas rätt att avsätta till investeringsfonder för ersättande av varulager, inventarier, byggnader m. m. Rätt till avsättning till investeringsfonder syntes jämväl böra föreligga för skogsbrukets del icke blott beträffande nyssnämnda för jordbruket aktuella investeringar utan även i fråga om skogsvårdande åtgärder.

Av ett av departementschefen gjort uttalande syntes framgå som om enligt hans uppfattning allenast jordbrukare, vilka tillämpade bokföringsmässig inkomstberäkning, skulle ha rätt att begagna sig av annat räkenskapsår än kalenderår. I praxis hade emellertid som bekant annat räkenskapsår än kalenderår medgivits jämväl för jordbrukare, vilka redovisat inkomsten enligt kontantprincipen. Ett direkt uttalande från riksdagens sida om att valfrihet beträffande räkenskapsåret icke skulle knytas till frågan om redovisningsmetoden syntes motionärerna därför behövt. Motionärerna ville i detta sammanhang erinra om lantbruksstyrelsens jordbruksekonomiska undersökningar, vilka omfattade ca 2 500 fastigheter, varav flertalet i storleken 10—30 hektar. Bokföringsåret omfattade för samtliga dessa tiden 1/7—30/6. Denna undersökning vore avsedd att utvidgas och läggas till grund för typkalkyler. Om för dessa fastigheter i skattehänseende icke finge redovisas ett räkenskapsår per den 1/7 utan att övergång till bokföringsmässig redovisning skedde, torde föreligga risk för att vederbörande fastighetsägare underlåte att

föra sina böcker på sätt som ur den nämnda utredningens synpunkt vore önskvärt.

Enligt motionärernas uppfattning borde redovisning av naturauttag få lämnas för hela räkenskapsåret vid detsamma slut, utan att bokföringen i detta hänseende borde fränkännas vitsord, t. ex. genom att använda de av prövningsnämnderna varje år fastställda schablonvärdena. Enligt propositionen förutsattes vidare, att inventarium och balansräkning skulle vara införda i inventarieboken inom två månader efter räkenskapsårets slut. Någon anledning att medgiva jordbrukare kortare tid för denna införelse än som gällde för rörelseidkare, d. v. s. tre och en halv månad, syntes icke föreligga. Praktiska svårigheter skulle i många fall uppstå att inom den i lagen angivna tiden göra denna införelse. Uppgifterna från exempelvis jordbrukets ekonomiska föreningar vore ofta ej tillgängliga förrän i mars månad. I propositionen föresloges ett fristående straff för idkare av jordbruk och skogsbruk, som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet åsidosatte honom enligt lagen åliggande skyldighet att föra räkenskaper med följd att ur räkenskaperna icke kunde inhämtas för rörelseidkarnas taxering erforderliga uppgifter. Detta innebure att en jordbrukare skulle kunna bli straffad för såväl bristfälliga räkenskaper som felaktig deklaration. Han bleve med andra ord straffad två gånger för vad som vore att betrakta som en och samma förseelse. I allmänna bokföringslagen stadgades icke något särskilt straff för den som förde felaktiga räkenskaper. Det saknades enligt motionärernas uppfattning skäl för att jordbrukets och skogsbrukets utövare i berörda hänseende skulle straffas hårdare än rörelseidkare, för vilka 1929 års bokföringslag vore tillämplig. Straff syntes böra utgå allenast jämlikt skattestraf lagen.

I motionen II:193 har erinrats om att i motioner vid 1949 års riksdag (I:154 och II:191) hade hemställts, att provisoriska regler måtte utfärdas innebärande att tiden för avlämnande av självdeklaration för utövare av jordbruk och skogsbruk av viss omfattning skulle utsträckas till den 31 mars taxeringsåret. Bevillningsutskottet avstyrkte motionerna under motivering, att den gällande bestämmelsen rörande deklarationstid för rörelseidkare uppenbarligen medförde olägenheter vid taxeringsarbetet, vilket manade till försiktighet då fråga uppkomme om en utsträckning av deklarationstiden för andra grupper av skattskyldiga. Att en utsträckning av deklarationstiden utöver den 15 februari vore nödvändig för utövare av jordbruk och skogsbruk i ett synnerligen stort antal fall torde enligt motionärernas mening vara uppenbart. Icke minst den omständigheten att taxeringsmyndigheterna visade obenägenhet att medgiva tillämpandet av ett annat beskattningsår än kalenderåret medförde, att den tillmätta tiden för avgivande av deklaration den 15 februari vore alltför kort. Någon proposition i anledning av jordbrukstaxeringssakkunnigas betänkande hade vid motionens avgivande icke framlagts. Motionärerna ansåge därför, att provisoriska bestämmelser om utsträckning av tiden för avlämnande av jordbrukarnas självdeklarationer borde utfärdas.

Av utskottet införskaffad utredning.

I anledning av det i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 framställda yrkandet, att kostnader under innehavet för kommande års grödor skulle få hänföras till år efter det då de skett, har utskottet bl. a. för vinnande av närmare upplysning rörande gällande praxis i jordbruksbokföring i berörda hänseende under hand inhämtat yttrande från Typjordbrukskommittén.

Kommittén har i det avgivna yttrandet anfört följande:

»I vårt land har inom lantbruksbokföringen sedan årtionden tillbaka tillämpats en bestämd praxis i fråga om redovisning av fältinventarierna.

Såsom fältinventarier upptagas i bokföringen kostnader för utsäde och handelsgödsel till grödor, vilka sköras först under nästföljande bokföringsår. I fråga om grödor, där för skötsel under växttiden åtgår mycket ackordsarbete, såsom t. ex. vid sockerbetsodling och annan rotfruktsodling, ha jämväl kostnaderna för detta ackordsarbete ofta upptagits.

Motiveringen för redovisning av dessa kostnader såsom fältinventarier i balansräkningen är, att dessa poster vid en gård kunna växla ganska avsevärt till sin storlek från det ena produktionsåret till det andra. Om detta icke beaktas i räkenskaperna kan sambandet mellan utgifter och inkomster därigenom lätt bli missvisande.

För beräkningen av lönsamheten i jordbruksdriften under varje särskilt produktionsår är det av primär betydelse, att redovisade kostnader och intäkter korrespondera väl.

I nämnda motioner anförda 'kostnader för inventarier, allmänna omkostnader, räntor, fastighetsavskrivningar m. m.' medtagas enligt gällande praxis icke såsom fältinventarier.

Motionärernas yrkande att 'kostnader under innehavet för kommande års grödor skola få hänföras till år efter det då de skett' kräver vid ett realiserande i den omfattning motionärerna avse, antingen en synnerligen detaljerad bokföring vid gården eller också av skattemyndigheterna godtagbara normer för uppskattning av olika fasta kostnader uti jordbruksdriften och hur stor del av desamma, som skall påföras ifrågavarande särskilda odlingar.

Det är givetvis ur olika synpunkter värdefullt, att enhetlighet kommer att råda så långt möjligt mellan den bokföring, som skall läggas till grund för jordbrukares deklaration efter bokföringsmässiga grunder, och lantbruksbokföringen i övrigt. Kommittén vill därför i enlighet med gällande praxis förorda, att i skattebokföringen får redovisas såsom särskild post värdet av fältinventarier (numera benämnt markförråd) i den utsträckning, som regelmässigt sker i en ordnad bokföring vid jordbruk, nämligen kostnader för handelsgödsel, utsäde och lejt arbete. Huruvida ytterligare kostnadsposter skola få upptagas i balansräkningen såsom fältinventarier i enlighet med motionärernas förslag, synes kommittén vara mera tveksamt.»

Utskottets yttrande.

I den förevarande propositionen har förslag framlagts om införande i kommunalskattelagen av bestämmelser, innebärande rätt för skattskyldig att bli taxerad för inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder under förutsättning att vederbörande för räkenskaper i överensstämmelse med vissa föreskrifter. Dessa föreskrifter föreslås skola upptagas i en särskild förordning om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering. Därjämte förordas i propositionen vissa av förenämnda förslag föranledda ändringar i förordningen om statlig förmögenhetsskatt samt i taxeringsförordningen.

Enligt kommunalskattelagen i dess nu gällande lydelse skall beskattning av inkomst av jordbruksfastighet ske enligt den s. k. kontantprincipen. Denna metod för inkomstberäkningen innebär i korthet, att intäkt skall anses hava åtnjutits det beskattningsår, under vilket densamma uppburits eller blivit för den skattskyldige tillgänglig för lyftning, och utgift eller omkostnad skall anses belöpa på det beskattningsår, varunder utgiften betalats eller omkostnaden ägt rum. Härav följer bl. a., att avdrag för värdeminskning å inventarier icke medgives vid taxeringen, utan äger den skattskyldige allenast avdraga kostnad för ersättningsanskaffning.

Emellertid har i praxis — i enlighet med uttalanden inom riksdagen i samband med kommunalskattelagens tillkomst — i vissa fall medgivits taxering efter bokföringsmässiga grunder beträffande inkomst av jordbruksfastighet. Såsom förutsättning för dylikt medgivande har pläгат uppställas, att ordnad bokföring med räkenskapsavslutning funnits och kunnat förväntas komma till fortsatt användning, så att trygghet för likformig taxering i framtiden förelegat. Vid tillämpningen har dock, i saknad av uttryckliga bestämmelser, förelegat ovisshet i olika hänseenden rörande på vilket sätt en sådan taxering skall ske.

Dessa förhållanden och i skilda sammanhang framförda önskemål om en närmare reglering på förevarande område föranledde 1943 års riksdag att — på hemställan av bevillningsutskottet i dess betänkande nr 21 — i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning om ändring av gällande skatteförfattningar i dessa hänseenden. I anledning därav tillkallades särskilda sakkunniga, 1943 års jordbrukstaxeringssakkunniga, att verkställa berörda utredning. De sakkunniga ha avgivit betänkande med förslag till ändrade bestämmelser i fråga om taxering av inkomst av jordbruksfastighet samt lag om jordbruksbokföring (SOU 1946: 29), vilka förslag efter överarbetning inom finansdepartementet lagts till grund för den förevarande propositionen.

Delade meningar synas icke råda därom, att en närmare reglering bör vidtagas av den för jordbrukare i praxis medgivna rätten att taxeras enligt bokföringsmässiga grunder. Däremot förefinnes icke samma enighet rö-

rande spørsmålet, huruvida sistnämnda metod för beräkning av inkomst av jordbruksfastighet bör föreskrivas för alla idkare av jordbruk och skogsbruk eller komma i tillämpning allenast därest vederbörande skattskyldig så påyrkar. Jordbrukstaxeringssakkunniga framhöllo, att under förhållandena då jordbruket varit inriktat på självhushållning och den maskinella utrustningen varit obetydlig kontantprincipen givit ett relativt tillfredsställande resultat. Enär förhållandena i dessa avseenden inom jordbruksnäringsnumera vore väsentligt förändrade och då kontantprincipen medförde att betydande inkomstbelopp ofta helt undandrogas beskattning samt ojämnheter i taxeringen och tillämpningssvårigheter uppstode, ansågo de sakkunniga, att taxering enligt bokföringsmässiga grunder borde tillämpas beträffande samtliga jordbrukare. De sakkunnigas förslag i denna del har i flertalet remissyttranden tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Å andra sidan har i ett stort antal yttranden framhållits, att taxering enligt bokföringsmässiga grunder av samtliga idkare av jordbruk och skogsbruk skulle medföra betydande svårigheter för taxeringsmyndigheterna och berörda skattskyldiga. Med hänsyn till vad sålunda anförts har departementschefen uttalat, att det icke syntes tillrådligt att föreskriva skyldighet för jordbrukare att deklarerat enligt bokföringsmässiga grunder men att i stället en uttrycklig rätt borde införas för jordbrukare att taxeras efter dylika grunder.

Vid sitt ställningstagande till denna fråga har utskottet fäst avgörande vikt vid nödvändigheten av att reglerna för beskattning av inkomst av jordbruksfastighet så utformas att icke alltför stora svårigheter vid tillämpningen uppstå för taxeringsmyndigheterna eller för någon grupp av jordbrukare. Såsom departementschefen i propositionen framhållit synes man nämligen ha anledning befara att i varje fall de mindre jordbrukarna skulle ha mycket svårt att utan hjälp av bokföringskunniga personer upprätta riktiga deklARATIONER med räkenskapsmässig redovisning. Vidare skulle en samtidig och allmän övergång till taxering enligt dylika grunder medföra en belastning av taxeringsorganisationen, som denna icke kunde bära utan en högst avsevärd förstärkning. Utskottet tillstyrker fördenskull att lagstiftningen utformas efter den i propositionen förordade principen, att rätt men icke skyldighet skall stadgas för jordbrukare att bli taxerade enligt bokföringsmässiga grunder.

I propositionen föreslås, att de jordbrukare, som vilja begagna sig av rätten att bli taxerade enligt bokföringsmässiga grunder, skola vara skyldiga att föra räkenskaper i viss omfattning och på visst sätt. Föreskrifter därutinnan föreslås skola sammanföras i en särskild förordning, enligt vilken skyldigheten att föra räkenskaper icke skall vara av samma art som bokföringsskyldigheten enligt 1929 års bokföringslag utan allenast givas en sådan omfattning och vara av sådan rättslig natur att ett riktigt underlag skapas för taxeringen. Såsom framgår av vad ovan anförts har i praxis för beskattning av inkomst av jordbruksfastighet efter bokföringsmässiga grunder den förutsättningen uppställts att vederbörande fört ordnade rä-

kenskaper. Utskottet anser i likhet med departementschefen och de sakkunniga, att jämväl i fortsättningen kravet på i betryggande ordning förda räkenskaper måste vara uppfyllt, så att underlag verkligen kommer att föreligga för en riktig taxering. Att sammanfatta de minimifordringar, som en jordbrukares räkenskaper i sådant hänseende böra uppfylla, i en särskild författning finner utskottet därför väl motiverat.

Utskottet övergår härefter till att behandla det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen. Förslaget i denna del innebär i princip, att de för rörelse gällande bestämmelserna i huvudsak skola gälla för vinstberäkningen för jordbruket, d. v. s. att inkomstberäkning skall ske enligt bokföringsmässiga grunder i den mån dessa icke stå i strid med särskilda bestämmelser i kommunalskattelagen. I enlighet härmed skall vid inkomstberäkningen hänsyn tagas till in- och utgående *varulager* i jordbruket. Till lager i jordbruksdriften föreslås skola hänföras produkter från jordbruksfastigheten, inköpta förnödenheter samt djurbeståndet. Däremot skola enligt propositionen s. k. fältinventarier samt växande gröda icke inräknas i varulagret. Begränsningen i sistnämnda hänseende är motiverad därav att fältinventarier och växande gröda äro att hänföra till fastighet i kommunalskattelagens mening, om fastigheten och fältinventarierna respektive grödan ägas av samma person. Utskottet har intet att erinra mot att varulagrets omfattning bestämmas på sätt i propositionen föreslås.

Den bokföringsmässiga redovisningen av fältinventarier och växande gröda har utifrån en annan synpunkt än den nu angivna berörts i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649, vari hemställts, att kostnader under innehavet för nästkommande års gröda skulle få hänföras till sistnämnda år. Enligt motionärernas uppfattning innefattades i dessa kostnader icke allenast kostnaderna för vad som direkt nedlagts i jorden utan jämväl arbetskostnader, kostnader för inventarier, allmänna omkostnader, räntor, fastighetsavskrivningar m. m., som belöpte på kommande års gröda. En bokföringsmässig förskjutning av dessa kostnader borde enligt motionärernas mening ske via ett resultatregleringskonto.

Det spörsmål, som i motionerna berörts, måste bedömas utifrån allmänna bokföringsgrunder och vad som beträffande jordbruk är allmänt brukligt och överensstämmande med god sed. Utskottet har för erhållande av upplysning härom under hand inhämtat yttrande från typjordbrukskommittén. Såsom framgår av kommitténs ovan intagna yttrande hänföras enligt lantbrukarsbokföringen till fältinventarier kostnader för utsäde och handelsgödsel till grödor, vilka sköras först under nästföljande bokföringsår. Vidare ha enligt kommittén i fråga om grödor, där för skötsel under växttiden åtgår mycket ackordsarbete, såsom t. ex. vid sockerbetsodling och annan rotfruktsodling, jämväl kostnaderna för detta ackordsarbete ofta upptagits. Däremot har kommittén ställt sig tveksam till att — såsom motionärerna — hänföra ytterligare kostnader till fältinventarier. Motiveringen för redo-

visning av vissa kostnader såsom fältinventarier i balansräkningen är enligt kommittén att dessa poster vid en gård kunna växla ganska avsevärt till sin storlek från det ena produktionsåret till det andra. Om detta icke beaktades i räkenskaperna kunde såsom det framhållits i yttrandet sambandet mellan utgifter och inkomster lätt bliva missvisande.

Den av kommittén lämnade redogörelsen för vad som plägar hänföras till fältinventarier överensstämmer med vad professor L. Nannesson därom anfört i en till jordbrukstaxeringssakkunniga lämnad utredning (SOU 1946: 29, s. 61—62). Att i fältinventarier inräkna andra omkostnader än de av kommittén angivna synes utskottet sålunda icke vara förenligt med god sed i jordbruksbokföring. Utskottet vill i detta sammanhang starkt understryka att, därest en balansering under innehavet av de av kommittén angivna omkostnaderna från ett år till ett följande skall kunna godtagas i beskattningshänseende, räkenskaperna måste föras synnerligen detaljerat, så att därav klart framgå de specificerade kostnader, vilka sålunda hänföra sig till det kommande året. Ifrågavarande spörsmål torde emellertid för flertalet jordbruk under normala förhållanden vara mindre betydelsefullt, enär förevarande omkostnader icke torde variera nämnvärt från det ena året till det andra. Genom vad utskottet nu anfört anser sig utskottet ha besvarat motionerna I: 508 och II: 649 i nu ifrågavarande del.

Vid värdering av varulagret med undantag av djurbeståndet föreslås i propositionen att — liksom i fråga om rörelse — den i räkenskaperna gjorda värdesättningen skall frångås vid inkomstbeskattningen endast om särskilda omständigheter därtill föranleda. Beträffande djurbeståndet förordas däremot icke fri varulagervärdering, utan djuren skola enligt propositionen — med undantag för avelsdjur, vilka skola värderas enligt särskilda regler — normalt upptagas lägst till vissa minimivärden, vilka efter förslag av prövningsnämnderna årligen skola fastställas av riksskattenämnden. Såsom grund för dessa värden skola läggas genomsnittspriserna å olika djur i skilda åldersgrupper under beskattningsåret. I fråga om dessa värden har departementschefen anfört, att värdet å de olika djurslagen borde bestämmas till belopp något understigande genomsnittspriserna, i regel dock icke lägre än 80 procent av dessa priser.

Rörande det närmare bestämmandet av den nivå, vid vilken riksskattenämnden bör fastställa minimivärdena för djur, har i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 anförts, att värdena borde bestämmas till 60 procent av genomsnittspriserna under beskattningsåret.

Enligt utskottets uppfattning böra såsom de sakkunniga framhållit reglerna för värdesättningen av djurbeståndet under innehavet utformas på sådant sätt, att en genom fluktuationer i marknadspriserna uppkommen tillfällig värdeförändring i djurbeståndet icke kommer att påverka vinstresultatet för visst beskattningsår. Då värdet av ett och samma djurbestånd ofta växlar år från år på grund av olika förekommande faktorer, t. ex. skördeutfall o. d., samt dessutom försiktigheten bjuder att balansräkning-

en ej upptager tillgångarna till högre belopp än det verkliga värdet synes det utskottet, att det läget kan föreligga då riksskattenämnden måste sätta minimivärdena något lägre än vad som i propositionen angivits. Utskottet vill dock understryka, att alltför låga minimivärden kunna åstadkomma vissa icke önskvärda konsekvenser vid t. ex. djurförsäljning som innebär en stark minskning av djurbeståndet. Utskottet vill även framhålla, att prövningsnämnderna vid uppgörande av sina förslag till värdering av djurbeståndet böra beakta de skilda förhållanden, som kunna förefinnas inom respektive län. Det synes utskottet också lämpligt att olika värden fastställas att gälla med hänsyn till olika raser, kvaliteter på djuren o. d.

Vid utskottsbehandlingen av förslaget i denna del har den synpunkten framförts, att underlaget för de av riksskattenämnden fastställda värdena, vilket enligt propositionen skulle vara genomsnittspriserna under beskattningsåret (kalenderåret), av praktiska skäl borde bestämmas till genomsnittspriserna under en tidrymd av ett år, räknat exempelvis fram till den 1 oktober under beskattningsåret. Genom en sådan anordning skulle den fördelen vinnas att riksskattenämnden skulle kunna ange minimivärdena i så god tid att dessa föreläge redan vid taxeringsårets ingång, varigenom skattskyldig, vars räkenskapsår omfattade kalenderår, sattes i tillfälle att i nära anslutning till räkenskapsårets utgång uppgöra inventarium och balansräkning. Utskottet finner en sådan ordning tillfredsställande särskilt som därav skulle följa att arbetet för riksskattenämnden med fastställandet av värdena icke i tiden skulle sammanfalla med den för nämnden vid årsskiftet betydande arbetsanhopningen. Utskottet förordar således, att genomsnittspriserna under en tid av ett år, räknat från och med den 1 oktober året före beskattningsåret till och med den 30 september beskattningsåret, läggas till grund för värderingen av djuren. I enlighet härmed föreslår utskottet ändring av propositionsförslaget i avseende å punkt 1 av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen. Utskottet förordar i samband härmed en mindre, redaktionell ändring av samma anvisningspunkt.

Vad angår övergången från kontantmetoden till bokföringsmässig inkomstredovisning föreslås i propositionen, att värdet av varulager, till den del detsamma icke utgöres av djur, icke skall upptagas såsom balanspost. Med hänsyn till att avdrag enligt kontantprincipen medgivits för anskaffningskostnaden för de lagertillgångar — härvid bortses från djurbeståndet — som finnas vid ingången av det första år, då räkenskapsmässig redovisning kommer i tillämpning, tillstyrker utskottet propositionen i denna del.

Värdet å djuren skall enligt förslaget till övergångsbestämmelser upptagas till belopp, motsvarande den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av djur. Därest detta värde icke kan visas, vilket endast undantagsvis torde kunna ske, föreslås djuren skola värderas enligt av riksskattenämnden fastställda värden. Sistnämnda värden, vilka skola beräknas på samma sätt som de värden som framdeles för varje år komma att fastställas, föreslås skola bestämmas med utgångspunkt från genomsnittspriserna under år 1953. Även om vissa skäl tala för en sådan ordning anser utskottet dock, att dessa

värden böra vara fastställda i så god tid att möjlighet öppnas för skattskyldig att inom kort tid efter ingången av år 1953 upprätta inventarium och balansräkning. Utskottet vill därför förorda att perioden för beräkning av genomsnittspriserna sättes till tiden den 1 oktober 1951—den 30 september 1952. Ändring bör i enlighet härmed ske av övergångsbestämmelserna.

Ett särskilt spörsmål i fråga om övergången till de nya reglerna har berörts i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649, vari hemställt, att jordbrukare, som före de nya bestämmelsernas ikraftträdande övergått till bokföringsmässig redovisning, skulle äga rätt att utan beskattning uppjustera djurvärdena till samma nivå, som gällde för dem som senare komme att övergå till dylik redovisning. Utskottet anser att, därest de i bokföringen upptagna värdena nedskrivits, betydande svårigheter skulle i många fall uppstå för den enskilde och för taxeringsmyndigheterna att konstatera eventuellt befintlig dold reserv, vars framtagande jämväl enligt motionärernas mening bör föranleda beskattning. Av praktiska skäl finner utskottet det sålunda icke möjligt att tillgodose motionärernas önskemål. Emellertid vill utskottet fästa uppmärksamhet vid att såväl departementschefen som de sakkunniga förordat, att denna justering av djurvärdena icke skulle behöva göras på en gång utan inom ett mindre antal år. Utskottet vill tillstyrka att så sker vid tillämpningen, varigenom möjlighet beredes vederbörande att utjämna den bokföringsmässiga vinsten i detta hänseende.

Med stöd av det anförda får utskottet avstyrka bifall till de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 i denna del.

De föreslagna bestämmelserna rörande beaktandet av in- och utgående *fordringar och skulder* vid den räkenskapsmässiga redovisningen av jordbruksinkomsten ävensom övergångsbestämmelserna i detta hänseende ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Avdrag för värdeminskning å *inventarier* föreslås skola medgivas enligt samma regler, som gälla i förvärvskällan rörelse. Därvid skola dock med inventarier förstås allenast lösa inventarier. Fasta, till byggnad hörande inventarier skola däremot avskrivnas enligt de för byggnader tillämpliga bestämmelserna. Rörande avskrivningsprocentens storlek vid avskrivning å inventarier har departementschefen framhållit, att densamma borde bestämmas i praxis med hänsyn till de olika inventariernas varaktighetstid. För att vinna en praktisk metod för tillämpningen kunde det vara lämpligt, att avskrivningsprocenten bestämdes så, att den motsvarade den genomsnittliga förslitningen av hela inventariebeståndet. Departementschefen har vidare uttalat, att den av de sakkunniga i sådant hänseende förordade procentsatsen, 10 procent, i regel syntes vara skälig.

Frågan om en lämplig procentsats har berörts i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649, vari anförts att en indelning av inventarierna i olika grupper ofta vore naturlig med hänsyn tagen till deras förslitning

på grund av olika användningsfrekvens m. m. Olika procentsatser för olika grupper inventarier kunde därför vara nödvändiga för att få erforderlig överensstämmelse mellan de skattemässiga avskrivningarna och tillgångarnas verkliga värdenedgång. Framför allt inom större jordbruksenheter och då gemensam maskinanvändning förekomme funnes så många olika slag av inventarier, att en gruppindelning kunde bli nödvändig. Den i propositionen förordade procentsatsen syntes motionärerna i vart fall, med den förskjutning av inventariebeståndet till maskiner med relativt kort varaktighetstid som skett, vara alltför låg.

Såsom departementschefen och de sakkunniga anfört bör avskrivningsprocentens storlek i fråga om inventarier bestämmas i praxis under hänsynstagande till tillgångens varaktighetstid. Utskottet finner emellertid att inventariebeståndet, framför allt å större jordbruksfastigheter och där gemensam maskinanvändning förekommer, bör kunna uppdelas i grupper, för vilka enligt utredning olika procentsatser för avskrivningen finge tillämpas. Ett sådant tillvägagångssätt överensstämmer såväl med vad som redan nu anses som god sed i jordbruksbokföring som med vad som förekommer i rörelser med stort och differentierat inventariebestånd. Utskottet vill dock understryka, att för det stora flertalet jordbruk en avskrivning med 10 procent å hela inventariebeståndet torde giva tillfredsställande resultat.

Beträffande de föreslagna bestämmelserna i fråga om värderingen av vid övergången till räkenskapsmässig redovisning befintliga inventarier har utskottet intet att erinra. Utskottet vill dock framhålla önskvärdheten av att riksskattenämnden fastställer de olika inventarievärdena i slutet av år 1952 så att desamma finnas tillgängliga för de skattskyldiga, som önska påbörja sin bokföring vid de nya bestämmelsernas ikraftträdande. Underlaget för fastställandet av dessa värden bör i enlighet med vad utskottet förordat i fråga om motsvarande värden å djur utgöras av genomsnittspriserna under en tid av ett år, räknat från och med den 1 oktober 1951 till och med den 30 september 1952, och icke såsom i propositionen föreslagits priserna under år 1953.

Utskottet har i övrigt icke något att erinra mot de föreslagna bestämmelserna angående inventarier i jordbruk och skogsbruk.

I detta sammanhang torde lämpligen behandlas framställda yrkanden om införande av rätt jämväl för jordbrukare, vilka taxeras enligt kontantprincipen, att åtnjuta avdrag för värdeminskning av inventarier. Yrkanden härom ha framförts såväl i de vid riksdagens början väckta, likalydande motionerna I: 57 och II: 81 som i de i anledning av propositionen väckta, likalydande motionerna I: 508 och II: 649.

Den som vill ernå en bättre inkomstfördelning mellan olika år än kontantmetoden erbjuder, har enligt de nya reglerna möjlighet att övergå till räkenskapsmässig redovisning. De idkare av jordbruk och skogsbruk, för vilka avdrag för värdeminskning å inventarier skulle medföra väsentliga fördelar ur resultatutjämningsynpunkt, kunna således efter eget val komma i åtnjutande av denna rätt. Detta förhållande innebär enligt utskottets

mening, att en ändring i den av motionärerna angivna riktningen är mindre påkallad än tidigare varit fallet. Utskottet anser det vidare icke möjligt att utan en föregående undersökning utsträcka tillämplighetsområdet av de för rörelseidkare gällande avskrivningsreglerna att omfatta förvärvskällan jordbruksfastighet, oavsett vilken metod för inkomstberäkning som i det enskilda fallet användes. Det må härvid erinras om att såväl för rörelseidkare som för jordbrukare med räkningsmässig inkomstredovisning vinst vid försäljning av inventarier i sin helhet — enligt förslag i proposition nr 170, vilken utskottet tillstyrkt i sitt betänkande nr 62, ävensom i förevarande proposition — skall anses såsom intäkt i vederbörande förvärvskälla. Utskottet har å andra sidan intet att erinra mot att spørsmålet göres till föremål för fortsatta överväganden och att 1950 års skattelags-sakkunniga upptaga frågan till behandling.

Utskottet avstyrker således bifall till de likalydande motionerna I: 57 och II: 81 ävensom till de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 i nu förevarande hänseende.

Enligt gällande bestämmelser medgives avdrag för *värdeminskning* å *jordbrukets och skogsbrukets driftbyggnader*, och i praxis beviljas sådant avdrag i regel med en procent av fastighetens taxerade jordbruksvärde. Därvid har ansetts, att värdeminskningen i genomsnitt kan beräknas till en och en halv procent av byggnadernas värde och att detta värde i brist på närmare utredning kan antagas motsvara $\frac{2}{3}$ av jordbruksvärdet.

I propositionen föreslås, att värdeminskningsavdraget skall bestämmas till viss procent av byggnadens värde, varmed i första hand skall förstås anskaffningskostnaden. Då sistnämnda kostnad endast i undantagsfall torde kunna utredas i fråga om äldre byggnader förordas, att såsom byggnadsvärde skall anses $\frac{2}{3}$ av det under beskattningsåret gällande taxerade jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån detta överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Procenttalet bör enligt propositionsförslaget bestämmas olika allt efter den tid då byggnaden anses kunna utnyttjas. Beträffande sådana fasta maskiner, som ha relativt högt värde och kortare varaktighetstid än den egentliga byggnaden, förordas avdrag skola medgivas med högre procentsats än som tillämpas för byggnaden i övrigt. De nu återgivna reglerna föreslås skola tillämpas jämväl i de fall taxering sker enligt kontantmetoden.

Vid ingången till det första beskattningsår, för vilket de förordade reglerna äro avsedda att gälla, skall värdet av byggnad upptagas till anskaffningskostnaden minskad med tidigare åtnjutna värdeminskningsavdrag. Även vid övergången föreslås emellertid att, i de fall anskaffningskostnaden icke kan visas, byggnadsvärdet skall beräknas enligt nyssnämnda schablon med tillämpning av de vid 1952 års allmänna fastighetstaxering åsatta värdena. Till det på sådant sätt beräknade avskrivningsunderlaget skola i framtiden läggas tillkommande kostnader för ny-, till- eller ombyggnad.

Frågan om bestämmandet av ingångsvärdet å byggnader har berörts i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649. Motionärerna ha hemställt, att hela jordbruksvärdet, däri inräknat det i jordbruksvärdet ingående skogsmarksvärdet, skulle läggas till grund vid beräkningen av ingångsvärdets storlek.

Jordbrukstaxeringssakkunniga framhöllö, att byggnaderna i jordbruket i driftsekoniskt hänseende vore av mycket stor betydelse. I fråga om jordbrukets byggnadskostnader ha de sakkunniga erinrat om att det kunnat konstateras, att kostnaderna, särskilt vid det mindre och medelstora jordbruket, ofta överstege jordbruksfastighetens hela taxeringsvärde. Dessa förhållanden och de berättigade erinringar, som från skilda håll framförts mot nu gällande metod för den taxeringsmässiga beräkningen av avdrag för jordbruksbyggnads värdeminskning och vilka — om än med något mindre styrka — kunna göras gällande mot propositionsförslaget i denna del, ha föranlett utskottet att överväga huruvida icke hela spörsmålet borde göras till föremål för en förnyad prövning. I remissyttrandena över de sakkunnigas betänkande ha åtskilliga synpunkter kommit till uttryck, vilka även tala för att denna komplicerade fråga bör ägnas fortsatt uppmärksamhet. Sålunda har bland andra remissinstanser statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader skisserat en metod för avskrivning för värdeminskning av jordbrukets driftbyggnader. Departementschefen har icke ansett sig kunna förorda densamma. Enligt vad utskottet under hand erfarit har forskningsanstalten under sitt fortsatta arbete ytterligare utvecklat värderingsmetoderna, vilka enligt anstaltens uppfattning skulle kunna omformas till ett för taxeringsändamål praktiskt system. Utskottet saknar möjlighet att bedöma huruvida detta är en framkomlig väg men anser, att de erfarenheter forskningsanstalten vunnit på förevarande område böra beaktas vid den fortsatta behandlingen av problemet. Som utskottet ovan antytt innebär emellertid det i propositionen förordade sättet för bestämmande av avskrivningsunderlaget för byggnad en förbättring i förhållande till nu gällande regler. Utskottet anser sig därför i nuvarande läge böra tillstyrka ett genomförande av propositionsförslaget oförändrat men samtidigt föreslå riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande frågan om avdrag vid taxering för värdeminskning av driftbyggnad å jordbruksfastighet.

Under återopande härav avstyrker utskottet de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 i vad gäller denna fråga.

Vad i propositionen förordas rörande rätt till avdrag för överpris å byggnad samt för utrangering vid bokföringsmässig inkomstredovisning föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Enligt nu gällande skattelagstiftning får vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdrag göras för reparation och underhåll av bland annat diken. Däremot medgives icke avdrag för kostnad för grundförbättring å fastighet, såsom nyodling, vattenavledning, sjösänkning m. m. Enligt

anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen hänföres vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet till avdragsgill underhållskostnad kostnad för iståndsättande eller omläggning av förut anlagd *täckdikning*. Därest omläggning av täckdikning på grund av användande av dyrbarare material än det förut befintliga är till viss del att hänföra till grundförbättring, får avdrag ej ske för mer än vad en omläggning med enahanda material som det gamla skulle kostat.

I de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 har yrkande framställts om införande av rätt till avdrag för värdeminskning å tillgångar av grundförbättrings natur, såsom täckdikningar, vägar, invallningar och frukt-kulturer.

Något förslag till ändrade bestämmelser i detta hänseende har icke framlagts i den förevarande propositionen. Däremot hade de sakkunniga förordnat, att avdrag borde få ske ej blott för kostnader för underhåll av täckdikning utan även för den värdeminskning, som anläggningen vore underkastad trots åtgärder för dess vidmakthållande. I några öfver de sakkunnigas förslag avgivna remissyttranden har framförts önskemål om att motsvarande avdrag borde medgivas även i fråga om vissa andra anläggningar, bland annat de i motionerna omnämnda.

Departementschefen har framhållit att, om behov av avskrivning å dylika tillgångar i särskilda fall skulle anses vara för handen, detta vore en fråga, som berörde icke blott jordbruksfastighet utan även rörelse. Frågan borde därför lösas i ett sammanhang för båda förvärvskällorna, och departementschefen förklarade sig icke vara beredd att utan ytterligare utredning taga ställning till densamma.

Utskottet delar för sin del den av departementschefen uttalade mening- en, att frågan är av allmän betydelse för inkomstbeskattningen, varför en lösning icke lämpligen bör sökas allenast i avseende å vissa anläggningar inom jordbruk och skogsbruk. Utskottet vill emellertid samtidigt framhålla, att utskottet anser starka skäl tala för införande av rätt till successiv avskrivning i beskattningshänseende av kostnader för vissa jordbrukets anläggningar, vilka såsom täckdikning ha en begränsad varaktighetstid. Enligt ett av de sakkunniga återgivet uttalande av lantbruksstyrelsen torde en väl utförd täckdikning kunna äga bestånd under en tid av i genomsnitt 70 år. Rätt till avdrag för värdeminskning å täckdikning synes vara motiverad även därav att kostnaderna för en dylik anläggning uppgå till relativt höga belopp. Frågan om avskrivning av anläggningskostnad för täckdikning bör därför upptagas till förnyad prövning. Med hänsyn till spörsmålets allmänna art förutsätter utskottet, att 1950 års skattelagssakkunniga vid sin fortsatta genomgång av kommunalskattelagen komma att närmare utreda det- samma och försöka komma fram till en lämplig lösning. På anförda skäl avstyrker utskottet bifall till de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 i nu förevarande del.

Beträffande beräkning av intäkt av *skogsbruk* förordas i propositionen, att sådan beräkning allenast i vissa hänseenden skall ske enligt bokförings-

mässiga grunder. För lager av avverkade skogsprodukter ävensom för fordringar och skulder föreslås motsvarande regler skola gälla som i fråga om jordbruk. Dock skall skattskyldig alltjämt äga tillämpa kontantmetoden i avseende å fordringar i anledning av upplåtelse av rätt till avverkning av skog. Vid uppdelning av betalning för avverkningsrätt på flera år må såsom intäkt upptagas endast den del av köpeskillingen, som under samma år influtit. Utestående fordran för ej erlagd del av köpeskillingen behöver sålunda i sistnämnda fall icke upptagas vid vinstredovisningen.

Utskottet biträder propositionsförslaget i denna del och har intet att erinra mot att, såsom departementschefen förordat, frågan om fullständig bokföringsmässig redovisning för skogsbruket upptages till övervägande först sedan taxering av intäkt av jordbruk enligt dylika grunder varit i tillämpning någon tid.

Enligt gällande bestämmelser är *förvärvskällan jordbruksfastighet* till sin omfattning begränsad till en kommun, under det att i fråga om förvärvskällan annan fastighet varje förvaltningsenhet utgör särskild förvärvskälla, även i det fall förvaltningsenheten består av fastigheter i flera kommuner. Vad som sålunda gäller annan fastighet föreslås skola äga tillämpning jämväl beträffande jordbruksfastighet. Fördelningen av inkomst av jordbruksfastighet mellan olika kommuner skall i förekommande fall ske enligt samma grunder som nu stadgas i fråga om inkomst av annan fastighet. Utskottet biträder propositionsförslaget jämväl i denna del.

Lagstiftningen om beskattning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1953 och tillämpas vid taxering första gången år 1954. Utskottet tillstyrker att så sker.

Propositionsförslaget i övrigt till lag om ändring i kommunalskattelagen har icke givit utskottet anledning till erinran eller eljest till särskilt yttrande.

I de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 85 och II: 118, vilka utskottet upptagit till behandling i samband med förevarande proposition, har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om förslag till bestämmelser om regler för beskattning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder. Ett genomförande av de i propositionen föreslagna ändringarna i kommunalskattelagen på sätt utskottet ovan tillstyrkt torde tillgodose syftet med motionerna.

Införande av rätt till avdrag vid inkomsttaxering för avsättning till *investeringsfonder* för ersättande av varulager, inventarier, byggnader och grundförbättringar för jordbruk och skogsbruk ävensom för skogsvårdande åtgärder har yrkats i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649.

Frågan om sådan rätt till avdrag vid inkomsttaxering för avsättning till investeringsfonder för jordbruk och skogsbruk har, såsom i motionerna framhållits, tidigare i olika sammanhang varit föremål för uppmärksamhet.

Här må blott erinras om att 1948 års riksdag, på hemställan av bevillningsutskottet i dess betänkande nr 45, i skrivelse till Kungl. Maj:t begärt utredning och förslag i ämnet. Bevillningsutskottet framhöll i sagda betänkande, att denna fråga borde upptagas till förnyat övervägande i anslutning till genomförandet av lagstiftning om bokföringsmässig inkomstberäkning för jordbruk, samt uttalade vidare, att det vore angeläget att alla tänkbara möjligheter till en lösning därvid bleve undersökta.

Det är såsom bevillningsutskottet år 1948 också framhållit icke möjligt att utan närmare utredning taga ställning till alla med förevarande problemkomplex sammanhängande spørsmål, såsom exempelvis under vilka förutsättningar rätt till avsättning till investeringsfond skall kunna medgivas fysisk person. Utskottet finner med hänsyn till att utredning tidigare begärts av riksdagen icke anledning att i detta sammanhang mera ingående beröra de olika former av investeringsfonder, vilkas införande påkallats i motionerna. Utskottet vill dock anmärka, att med beteckningen investeringsfonder avses avsättningsmöjligheter av vitt skilda slag. Vissa former av dylika fonder ha under innevarande år ägnats särskild uppmärksamhet. Sålunda har riksdagen vid vårsessionen antagit förordning med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar. Förordningen, som avser de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1951—1953, utgör en fortsättning på tidigare lagstiftning i ämnet och berör endast förvärvskällan rörelse. Åt 1950 års skattelagssakkunniga har anförtrotts uppgiften att utarbeta förslag till de permanenta bestämmelser, som kunna erfordras i detta hänseende. Därvid kommer givetvis behovet av dylika avsättningsmöjligheter i förvärvskällan jordbruksfastighet att beaktas.

Vidare har i diskussionen om investeringsfonder önskemål framförts om inrättande av dylika fonder för att mellan olika år utjämna beskattningen av skogsbrukets inkomster. Rörande detta spørsmål får utskottet hänvisa till vad utskottet därutinnan anfört i sitt betänkande nr 62 i anledning av proposition nr 170 med förslag till bl. a. förordning angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst.

Slutligen må nämnas, att departementschefen i proposition nr 225 med förslag till lag om investeringskonto för skog, m. m., vilken proposition jämväl hänvisats till bevillningsutskottet, gjort vissa uttalanden rörande investeringsfonder för skogsvårdande åtgärder. Utskottet kommer vid behandlingen av sistberörda proposition att närmare behandla denna form av investeringsfonder.

Med hänsyn till det anförda anser sig utskottet icke nu kunna förorda omedelbara lagstiftningsåtgärder i de hänseenden, som avses i motionerna I: 508 och II: 649. Utskottet avstyrker sålunda bifall till motionerna i denna del.

I propositionen föreslagna ändringar i *förordningen om statlig förmögenhetsskatt* ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Förslaget till *förordning om ändring i taxeringsförordningen* bygger i princip därpå att de jordbrukare, som taxeras enligt bokföringsmässiga grunder, skola i taxeringshänseende komma i åtnjutande av samma förmåner som rörelseidkare ävensom åläggas motsvarande skyldigheter. Sålunda förordas bl. a., att dessa jordbrukare må tillgodonjuta anstånd med deklara-tions avlämnande till den 31 mars taxeringsåret, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

I den vid riksdagens början väckta motionen II: 193 har frågan om deklara-tionstiden för jordbrukare berörts, och i motionen hemställes, att deklara-tionstiden för utövare av skogs- eller jordbruk med fastighet om lägst 60 000 kronors taxeringsvärde måtte utsträckas till den 31 mars taxeringsåret. Det vore enligt motionärernas mening uppenbart, att en utsträckning av deklara-tionstiden vore nödvändig i ett synnerligen stort antal fall. Icke minst den omständigheten att taxeringsmyndigheterna visade obenägenhet att medgiva tillämpandel av ett annat beskattningsår än kalenderår medförde, att den tillmätta tiden för avgivande av deklaration den 15 februari vore alltför kort. Provisoriska bestämmelser om utsträckning av deklarationstiden borde utfärdas i avvaktan på förslag till lagstiftningsåtgärder på grundval av jordbrukstaxeringssakkunnigas betänkande.

Ett genomförande av propositionsförslaget i avseende å taxeringsförord-ningen, vilket utskottet för sin del tillstyrker, torde tillgodose det huvud-sakliga syftet med motionen. Ett utsträckande av tiden för avlämnande av självdeklaration i fråga om dem, som taxeras enligt kontantmetoden, är en-ligt utskottets mening icke möjligt. Utskottet vill i samband härmed fram-hålla angelägenheten av att myndigheterna i början av taxeringsåret hålla deklara-tionsblanketter tillgängliga för allmänheten för att underlätta för de skattskyldiga att i tid avgiva sina deklarationer.

I anslutning till vad som anförts i motiveringen för motionen II: 193 må i detta sammanhang beröras ett i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 framfört önskemål om att riksdagen måtte uttala sig för att jordbruka-res frihet att välja annat redovisningsår än kalenderår icke skulle knytas till den metod, som användes vid inkomstberäkningen. Motionärernas fram-ställning i detta hänseende har närmast föranletts av ett i propositionen gjort uttalande av departementschefen, vari framhållits att då endast jord-brukare, som vore skyldiga att föra räkenskaper, enligt förslaget ägde till-lämpa bokföringsmässig inkomstberäkning, blott dessa jordbrukare hade rätt att begagna sig av annat räkenskapsår än kalenderår. Utskottet ansluter sig till departementschefens ståndpunkt av det skälet, att en annan redovis-ningsperiod än kalenderår vid tillämpning av kontantprincipen skulle med-föra svårigheter för taxeringskontrollen.

Utskottet har ovan tillstyrkt, att de minimifordringar, som en jordbruka-res räkenskaper böra uppfylla för att taxering enligt bokföringsmässiga grunder skall medgivas, sammanfattas i en särskild författning, som i propo-sitionsförslaget givits beteckningen *förordning om skyldighet för vissa id-*

kare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering. Jordbruksbokföringen föreslås däri skola, med beaktande av näringsens särskilda förhållanden och räkenskapernas uppgift att tjäna taxeringsändamål, regleras på i huvudsak samma sätt som skett i 1929 års bokföringslag beträffande handelsbokföringen. Räkenskaperna kunna således efter jordbrukarens fria val uppläggas antingen efter den enkla eller den dubbla bokföringens principer, såvida icke i det enskilda fallet jordbruksdriftens omfattning och beskaffenhet påfordra tillämpning av det sistnämnda systemet.

Beträffande vissa av de räkenskapstekniska detaljbestämmelserna ha invändningar framförts. Sålunda har i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 hemställts dels att tiden för införande av inventarium och balansräkning i inventarieboken måtte utsträckas till tre och en halv månader efter räkenskapsårets utgång, dels ock att redovisning av naturauttag icke skulle behöva ske förrän vid räkenskapsårets slut.

Inventarium och balansräkning, som avse ställningen vid räkenskapsårets utgång, skola enligt propositionsförslaget vara införda i inventarieboken inom två månader därefter. Enligt vad utskottet funnit har motsvarande tidsbestämmelse i bokföringslagen utformats med hänsyn tagen till vid bokföringslagens tillkomst gällande deklARATIONSTID för rörelseidkare. Utskottet anser därför, att tiden för införande av jordbrukares inventarium och balansräkning i inventarieboken bör bestämmas till tre månader efter räkenskapsårets utgång. Att för sådant införande medgiva längre tid än tre månader finner utskottet icke lämpligt.

Vad angår det andra i motionerna berörda spörsmålet har i författningsförslaget stadgats, att förnödenheter och produkter, vilka uttagits från jordbruket eller skogsbruket för att användas för eget, anställdas eller undantagstagares behov eller liknande ändamål, må, därest i huvudsak samma myckenhet uttages varje dag eller vecka, antecknas i dagboken i slutet av varje vecka. Rörande motionsyrkandet i detta avseende får utskottet hänvisa till vad departementschefen anfört i anledning av från åtskilliga håll framförda liknande synpunkter. Såsom en allmän regel har departementschefen framhållit, att en affärshändelse för att den icke skulle bortglömmas eller bliva oriktigt återgiven, borde införas i dagboken så snart ske kunde efter det händelsen inträffat. Av praktiska skäl syntes dock en viss tidsfrist böra medgivas, nämligen i fråga om produkter, som i stort sett uttoges med samma kvantiteter varje dag eller varje vecka. Nämnda produkter borde antecknas i slutet av varje vecka. Utskottet vill för sin del understryka de synpunkter, som anförts av departementschefen, samt tillfoga, att enligt vad de sakkunniga upplyst det redan nu förekommer att särskilda journaler föras över naturauttag. Den av motionärerna påyrkade ändringen vill utskottet sålunda icke tillstyrka.

Genom det anförda har utskottet besvarat motionerna I: 508 och II: 649 i nu berörda hänseenden.

Förslaget till förordning om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering innehåller en *ansvarsbestämmelse* för det fall, att vederbörande uppsåtligen eller av grov oaktsamhet åsidosätter skyldigheten att föra räkenskaper och detta sker på sådant sätt, att ur räkenskaperna icke kunna inhämtas för taxeringen erforderliga uppgifter. Som påföljd föreslås dagsböter.

Jordbrukstaxeringssakkunniga, som förordat att bokföringsskyldigheten för jordbrukare skulle regleras genom en lag av samma rättsliga natur som 1929 års bokföringslag, upptogo i sitt lagförslag allenast en bestämmelse av samma lydelse som 15 § 1929 års bokföringslag. Sistnämnda lagrum innehåller allenast en hänvisning till strafflagen. Hänvisningen avser 23 kap. 5 § strafflagen, vari stadgas straff för de gäldenärsbrott, som bruka benämnas bokföringsbrott. Dylika brott må icke åtalas, då ej gäldenären inom fem år från det brottet förövades kommit i konkurs, fått eller erbjudit ackord eller inställt sina betalningar. De sakkunniga framhöllo emellertid den betydelse bokföringen hade vid bestämmandet av den skatt, som skattskyldig hade att utgöra till stat och kommun. I stort sett bleve nämligen en näringsidkares taxering bestämd efter den bokföring, å vilken deklARATIONEN vore grundad, och det syntes därför vara ett allmänt intresse, att givna föreskrifter angående bokföringsskyldigheten efterlevdes. Då staten ålade bokföringsplikt, syntes därför straff böra följa i varje fall om det konstaterades, att denna plikt helt åsidosatts. Straffpåföljden skulle sålunda bland annat utgöra ett korrektiv mot obehörig övervältring av skatt genom en på felaktig bokföring grundad taxering. Vid ett förnyat övervägande av frågan om ansvar för bokföringsbrott borde enligt de sakkunnigas mening hänsyn även tagas till denna synpunkt.

I motiveringen för den föreslagna ansvarsbestämmelsen har departementschefen erinrat om att krav från skattemyndigheternas sida i skilda sammanhang framförts på att ett åsidosättande av bokföringsskyldigheten enligt 1929 års lag — med hänsyn till den betydelse som denna bokföring hade för taxeringen — skulle i och för sig bestraffas. Då skyldigheten att föra räkenskaper enligt den i propositionen föreslagna förordningen uteslutande avsåge att tjäna taxeringsändamål, torde i enlighet med de framförda kraven underlåtenhet i och för sig att fullgöra skyldigheten enligt föreskrifterna i förordningen böra medföra straff, därest underlåtenheten vore av allvarligare art.

I de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 har hemställts, att ansvarsbestämmelsen måtte utgå. Enligt motionärernas mening saknades skäl för att jordbrukets eller skogsbrukets utövare i detta hänseende skulle straffas hårdare än rörelseidkare, för vilka 1929 års bokföringslag vore tillämplig.

Före den år 1943 antagna skattestrafflagen funnos ansvarsbestämmelser för falskdeklaration i ett stort antal skatte- och taxeringsförfattningar. Dessa bestämmelser uppvisade betydande skiljaktigheter i utformningen, och syftet med 1943 års lagstiftning var bl. a. att ernå en önskvärd enhetlighet på området i fråga. Emellertid beivras alltjämt enligt olika skatteförfattningar

vissa ordningsföreselser. Generellt utformade ansvarsbestämmelser beträffande dylika föreselser i fråga om taxering för inkomst och förmögenhet återfinnas i taxeringsförordningen. Utskottet anser, att bedömandet huruvida en särskild ansvarsbestämmelse såsom den föreslagna bör införas eller icke måste företagas mot bakgrunden av nu återgivna förhållanden. Av motiveringen framgår att förslaget i denna del tillkommit för att trygga att räkenskaperna verkligen komma att föras enligt räkenskapsförordningens föreskrifter, så att för taxeringen erforderliga uppgifter kunna hämtas ur räkenskaperna. Med hänsyn härtill finner utskottet vissa skäl tala för ett dylikt stadgande. Å andra sidan anser utskottet i likhet med motionärerna, att det kan ifrågasättas huruvida en ansvarsbestämmelse av denna innebörd lämpligen bör införas allenast för de jordbrukare, som skola taxeras enligt bokföringsmässiga grunder. Ett stadgande om ansvar för felaktig bokföring bör enligt utskottets mening gälla samtliga bokföringsskyldiga. Det bör även framhållas, att i självdeklaration lämnade oriktiga uppgifter föranledda av felaktig bokföring förskylla ansvar enligt skattestrafflagen. Dessa överväganden medföra att utskottet icke är berett tillstyrka förslaget i denna del. Emellertid anser utskottet, såsom framgår av det anförda, att om behov av bestämmelser om ansvar för föreselser av allvarigare natur mot bokföringsföreskrifter förefinnes, spörsmålet bör underkastas ytterligare prövning, varvid de civil- och straffrättsliga frågor som därmed kunna sammanhänga jämväl böra beaktas.

Med stöd av det anförda får utskottet i enlighet med vad som yrkats i de likalydande motionerna I: 508 och II: 649 avstyrka förslaget i avseende å berörda ansvarsbestämmelse.

De av utskottet förordade ändringarna i förslaget till förordning om skyldighet för vissa idkare av jordbruk och skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering beröra 3, 13 och 14 §§. Författningsförslaget i övrigt har icke givit anledning till erinran eller eljest till särskilt yttrande från utskottets sida.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 191 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas,

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med de ändringar av punkten 1 av anvisningarna till 41 § samt av ikraftträdandebestämmelserna, som framgå av följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Anvisningar

till 41 §.

1. Inkomst av rörelse skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, och skall i följd härav hänsyn tagas till in- och utgående lager av varor, råmaterial, hel- och halvfabrikat m. m. ävensom till fordringar och skulder. Jämväl inkomst av jordbruksfastighet skall beräknas på sätt nyss sagts, därest den skattskyldige för räkenskaper enligt vad därom särskilt stadgas.

För skattskyldig, som haft ordnad bokföring, skall beräkningen av inkomst av rörelse ske på grundval av hans bokföring, med iakttagande dock av följande. Därest vinstresultatet påverkats därav, att bland intäkter upptagits sådana intäkter, vilka icke skola beskattas såsom inkomst, eller uteslutits intäkt, som skolat medräknas, eller bland utgifter avförts sådana poster, för vilka vid inkomstberäkningen avdrag icke får ske, skall företagas erforderlig justering av det bokföringsmässiga vinstresultatet till överensstämmelse med en inkomstberäkning enligt de i denna lag stadgade grunder. Den i räkenskaperna gjorda värdesättningen å tillgångar, avsedda för omsättning eller förbrukning — såsom lager av råvaror, halv- och helfabrikat, handelslager, jordbruks- och skogsprodukter, penningförvaltande företags och försäkringsföretags placeringar av förvaltade medel i aktier, obligationer, lånefordringar m. m. — skall endast om särskilda omständigheter därtill föranleda frångås vid inkomstberäkningen. Nedskrivning av värdet å rättigheter till leverans av dylika tillgångar enligt ej fullgjorda köpekontrakt må godkännas endast i den mån det visas, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt pris-

För skattskyldig, som haft ordnad bokföring, skall beräkningen av inkomst ske på grundval av hans bokföring, med iakttagande dock av följande. Därest vinstresultatet påverkats därav, att bland intäkter upptagits sådana intäkter, vilka icke skola beskattas såsom inkomst, eller uteslutits intäkt, som skolat medräknas, eller bland utgifter avförts sådana poster, för vilka vid inkomstberäkningen avdrag icke får ske, skall företagas erforderlig justering av det bokföringsmässiga vinstresultatet till överensstämmelse med en inkomstberäkning enligt de i denna lag stadgade grunder. Den i räkenskaperna gjorda värdesättningen å tillgångar, avsedda för omsättning eller förbrukning — såsom lager av råvaror, halv- och helfabrikat, handelslager, jordbruks- och skogsprodukter, penningförvaltande företags och försäkringsföretags placeringar av förvaltade medel i aktier, obligationer, lånefordringar m. m. — skall endast om särskilda omständigheter därtill föranleda frångås vid inkomstberäkningen. Nedskrivning av värdet å rättigheter till leverans av dylika tillgångar enligt ej fullgjorda köpekontrakt må godkännas endast i den mån det visas, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall kommer att inträffa

Kungl. Maj:ts förslag:

fall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras eller av den skattskyldige i oförändrat eller förädlad skick försäljas. Beträffande värdet å rättigheter till leverans av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier enligt ej fullgjorda köpekontrakt må nedskrivning av värdet därå godkännas endast i den mån den skattskyldige visar, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras. Djur å jordbruksfastighet skola, därest icke särskilda förhållanden till annat föranleda, upptagas lägst till värden, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper fastställas av riksskattenämnden. I vissa fall (såsom i fråga om dyrbarare avelsdjur) fastställas icke dylika värden; i sådant fall må värdet å djuret icke upptagas lägre än till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av riksskattenämnden fastställda värdena å olika slag av djur understiga genomsnittspriserna under beskattningsåret å dessa djurslag.

Utskottets förslag:

innan tillgångarna levereras eller av den skattskyldige i oförändrat eller förädlad skick försäljas. Beträffande värdet å rättigheter till leverans av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier enligt ej fullgjorda köpekontrakt må nedskrivning av värdet därå godkännas endast i den mån den skattskyldige visar, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontraherade priset, eller det göres sannolikt, att dylikt prisfall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras. Djur å jordbruksfastighet skola, därest icke särskilda förhållanden till annat föranleda, upptagas lägst till värden, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper fastställas av riksskattenämnden. I vissa fall (såsom i fråga om dyrbarare avelsdjur) fastställas icke dylika värden; i sådant fall må värdet å djuret icke upptagas lägre än till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av riksskattenämnden fastställda värdena å olika slag av djur understiga genomsnittspriserna å dessa djurslag under tiden från och med den 1 oktober året före beskattningsåret till och med den 30 september beskattningsåret.

Vad här är stadgat gäller särskilt då fråga är om bestämmandet av det år, varunder en inkomst skall anses hava åtnjutits eller en utgift skall anses hava ägt rum. I sistnämnda avseende gäller alltså, att inkomst skall anses hava åtnjutits under det år, då densamma enligt allmänt vedertagen köpmannased eller enligt vad som beträffande jordbruk är allmänt brukligt bör i räkenskaperna uppföras såsom inkomstpost, även om den ännu icke av den skattskyldige uppburits i kontanta penningar eller eljest kommit honom tillhanda t. ex. i form av levererade varor, fullgjorda prestationer eller på annat härmed jämförligt sätt. Vad sålunda gäller i fråga om inkomstposterna har motsvarande tillämpning i fråga om utgiftsposterna. I fråga om tiden för inkomst- och utgiftsposters upptagande enligt bokföringsmässiga grunder tillämpas i allmänhet det förfaringsättet, att fordringar uppföras

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

såsom inkomst under det år, då de uppkomma, och att ränteintäkter hänföres till inkomsten för det år, på vilket de belöpa, i bägge fallen oberoende av huruvida de verkligen influtit under nämnda år eller icke. Å andra sidan lär det vara vedertaget, att förskottsvis influtna räntor, som till större eller mindre del belöpa å ett kommande år, till denna del bokföringsmässigt hänföres till det sistnämnda årets inkomst.

Har avverkningsrätt till skog upplåtits mot betalning, som skall erläggas under loppet av flera år, må såsom intäkt för varje år upptagas den del av köpeskillingen, som under samma år influtit. Avdrag för minskning i ingående virkesförråd m. m., vartill upplåtaren kan vara berättigad, fördelas därvid på de särskilda åren i förhållande till den under varje år influtna likviden.

Om beskattningsmyndighet — — — till beskattning.

Motsvarande gäller — — — års inkomstberäkning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1953. I samband med lagens ikraftträdande skall följande iakttas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1953; *dock att lagen skall tillämpas redan före nämnda dag såvitt fråga är om åtgärder, som ankomma på riksskattenämnden.* I samband med lagens ikraftträdande skall följande iakttas.

1. Äldre bestämmelser skola tillämpas vid 1953 års taxering, så ock vid eftertaxering för år 1953 eller tidigare år.

De nya bestämmelserna skola i intet fall äga tillämpning beträffande räkenskapsår som börjat före den 1 januari 1953.

2. För skattskyldig, som vid ingången av beskattningsår, för vilket taxering skall ske år 1954, övergår till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, skola tillgångar och skulder vid beskattningsårets ingång värderas på sätt nedan angives:

a) Värdet å *i n v e n t a r i e r* upptages till belopp, motsvarande den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av inventarier.

Därest nyssnämnda kostnad icke kan visas, bestämmes värdet å befintliga inventarier, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, till belopp, som för olika slag av inventarier fastställas av riksskattenämnden.

b) Värdet å *b y g g n a d* i jordbruksdriften upptages till belopp, motsvarande anskaffningskostnaden minskad med beloppet av åtnjutna värde-minskningsavdrag.

Därest nyssnämnda kostnad icke kan visas, bestämmes byggnadsvärdet, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, till belopp, motsvarande två tredjedelar av det vid 1952 års allmänna fastighetstaxering åsatta jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner.

Värdet å fasta maskiner och andra fasta inventarier upptages till belopp, motsvarande anskaffningskostnaden, minskad med beloppet av åtnjutna å maskinerna belöpande värdeminskningssavdrag. Kan anskaffningskostnaden icke visas, bestämmes värdet till skäligt belopp, motsvarande uppskattat saluvärde.

c) Värde å *varulager*, som icke utgöres av djur, och å *varufordringar* må icke upptagas; ej heller upptages värde å *varuskulder*. Dock skola härvid gälla följande undantag. Har skattskyldig före övergången till beräkning av inkomst enligt bokföringsmässiga grunder inköpt djur på kredit men först efter övergången erlagt likvid och är inköpet att hänföra till nyuppsättning, må beloppet av köpeskillingen upptagas såsom ingående lager men skall samma belopp upptagas såsom ingående varuskuld. Har skattskyldig före nämnda tidpunkt försålt djur på kredit men först därefter erhållit likvid och är försäljningen att hänföra till realisation, må beloppet av köpeskillingen upptagas såsom ingående varufordran.

Värde å *djur* upptages till belopp, motsvarande den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av djur.

Därest nyssnämnda kostnad icke kan visas, bestämmes värdet å befintliga djur, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, till belopp, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper fastställas av riksskattenämnden. Har sådant värde icke fastställts (såsom i fråga om dyrbarare avelsdjur), bestämmes värdet till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av riksskattenämnden fastställda värdena å olika slag av djur understiga genomsnittspriserna *under år 1953 å dessa djurslag*.

Därest nyssnämnda kostnad icke kan visas, bestämmes värdet å befintliga djur, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, till belopp, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper fastställas av riksskattenämnden. Har sådant värde icke fastställts (såsom i fråga om dyrbarare avelsdjur), bestämmes värdet till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av riksskattenämnden fastställda värdena å olika slag av djur understiga genomsnittspriserna *å dessa djurslag under tiden den 1 oktober 1951—den 30 september 1952*.

d) Skulle i något fall befinnas, att den skattskyldige eller någon, som står honom nära, vidtagit åtgärd för att skattskyldig skall kunna tillgodoräkna sig ett högre anskaffningsvärde än som synes rimligt, och kan det antagas att detta skett för att åt någon av dem bereda obehörig förmån i beskattningsavseende, skall anskaffningsvärdet i skälig mån jämkas.

3. För skattskyldig, som vid senare tidpunkt än ovan under 2. sägs övergår till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmäs-

3. För skattskyldig, som vid senare tidpunkt än ovan under 2. sägs övergår till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmäs-

Kungl. Maj:ts förslag:

siga grunder, skola bestämmelserna under 2. äga motsvarande tillämpning, dock att, därest den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av inventarier och djur samt anskaffningskostnad för byggnad icke kunna visas, värdet å befintliga inventarier och djur skall, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, upptagas till belopp, som motsvara de värden, som av riksskattenämnden fastställts närmast före det första räkenskapsårets *utgång*, samt värdet å byggnader skall upptagas till belopp, motsvarande två tredjedelar av det vid den närmast före sistnämnda tidpunkt verkställda fastighetstaxeringen åsatta jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Har riksskattenämnden icke fastställt värde å djur, bestämmes värdet till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av nämnden närmast före nyssnämnda tidpunkt fastställda värdena å olika slag av djur understiga motsvarande genomsnittspriser å dessa djurslag.

4. Därest skattskyldig, utan att redovisa inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, övergår till att, vid beräkning av avdrag för värdeminskning av byggnad, beräkna avdraget å anskaffningskostnad, skall värde å byggnad och fasta inventarier vid övergången bestämmas med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i punkterna 2 och 3.

Utskottets förslag:

siga grunder, skola bestämmelserna under 2. äga motsvarande tillämpning, dock att, därest den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av inventarier och djur samt anskaffningskostnad för byggnad icke kunna visas, värdet å befintliga inventarier och djur skall, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, upptagas till belopp, som motsvara de värden, som av riksskattenämnden fastställts närmast före det första räkenskapsårets *ingång*, samt värdet å byggnader skall upptagas till belopp, motsvarande två tredjedelar av det vid den närmast före sistnämnda tidpunkt verkställda fastighetstaxeringen åsatta jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Har riksskattenämnden icke fastställt värde å djur, bestämmes värdet till allmänna saluvärdet, reducerat med det procenttal, varmed de av nämnden närmast före nyssnämnda tidpunkt fastställda värdena å olika slag av djur understiga motsvarande genomsnittspriser å dessa djurslag.

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

3) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt

4) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om skyldighet för vissa idkare av jord-

bruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering med *dels* den ändring, att 13 § utgår samt 14 § i förslaget erhåller beteckningen 13 §, *dels ock* den ändring, att 3 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

3 §.

I räkenskaperna skall lämnas redovisning för intäkter och kostnader i jordbruket, dess binäringar och skogsbruket samt för näringsidkarens tillgångar och skulder, så att därav kan bedömas verksamhetens gång och näringsidkarens ekonomiska ställning vid dess början och vid utgången av varje räkenskapsår.

Till fullgörande härav skall näringsidkaren föra:

a) *d a g b o k*, upptagande intäkter och kostnader, därvid till intäkter hänföres även värdet av de förnödenheter och produkter, vilka uttagits från jordbruket eller skogsbruket för att användas för eget, anställdas eller undantagstagares behov eller liknande ändamål eller för den fortsatta driften, såsom för ny-, till- eller ombyggnad å fastigheten eller grundförbättring därå eller underhåll av byggnader, stängsel och inventarier å fastigheten eller eljest för driften, eller å annan av näringsidkaren innehavd fastighet eller i rörelse, som av honom drivits; samt

b) *i n v e n t a r i e b o k*, innehållande inventarium och balansräkning.

Härutöver skall näringsidkaren föra de övriga böcker, vilka med hänsyn till verksamhetens omfattning och beskaffenhet erfordras.

Inventarium och balansräkning, som avse ställningen vid räkenskaps-
 års utgång, skola vara införda i in-
 ventarieboken inom *två* månader där-
 efter.

B) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an- hålla, att Kungl. Maj:t ville med beaktande av vad i detta betänkande anförts föranstalta om skyndsamt utredning rörande frågan om avdrag vid inkomsttaxering för värde- minskning av driftbyggnader å jordbruksfastighet samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan för- anleda; ävensom

C) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 57 av herr Isaksson m. fl. och II: 81 av herr Nilsson i Svalöv m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 85 av herr Eskilsson m. fl. och II: 118 av herr Adolfsson m. fl.,

3) de likalydande motionerna I: 508 av herr Spetz m. fl. och II: 649 av herr Nilsson i Svalöv m. fl. samt

4) motionen II: 193 av herr Hansson i Skegrie m. fl. måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 20 november 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Gustaf Elofsson*, Franzon, Falk, Niklasson, Wehtje, Damström, Ebbe Ohlsson och Spetz samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sandberg, Jonsson i Skedsbygd, Orgård*, Sundström, Persson i Svensköp, Sjölin, Kärrlander, Henriksson och Nilsson i Svalöv.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.